

Täysistunto

Keskiviikko 28.5.2025 klo 14.02—17.38

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 14/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.12 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta ehdottaa mietinnössään, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä ehdotetun lain väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta lain johtolauseeseen tehtävin korjauksin. Lain voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2026 loppuun asti.

Laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi on tullut voimaan 22.7.2024. Laki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella perustuslain 73 §:n mukaisena rajattuna poikkeuksena perustuslaista. Lain tavoitteena on tehokkaasti torjua maahantulon välineellistämisen muodossa Suomeen kohdistettavaa painostamista, vahvistaa rajaturvallisuutta ja varautua maahantulon välineellistämisen vakaviin tilanteisiin. Laissa säädetään edellytyksistä, joiden vallitessa valtioneuvoston yleisistunto voi päättää rajoittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista rajatulla osalla Suomen valtakunnanraja ja sen välittömässä läheisyydessä Suomen täysivaltaisuuden tai kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Laki koskee tilannetta, jossa vieras valtio pyrkii vihamielisesti vaikuttamaan Suomeen maahantulihoitoja hyväksikäyttämällä. Laki ei koske muita tilanteita. Tarve rajoituspäätöksen tekemiselle todetaan yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Päätöksen voi tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Lain soveltaminen on viimesijainen keino tilanteen hallitsemiseksi. Lakia ei ole toistaiseksi sovellettu.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta toteaa turvallisuustilanteen itärajalla olevan jännitteinen mutta vakaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan turvallisuusympäristössä ei ole odotettavissa lähiaikoina olennaisia muutoksia, vaan se säilyy todennäköisesti vakavana ja vaikeasti ennakoitavana. Nopeaa kehitystä parempaan ei ole odotettavissa, vaikka aktiiviset sotatoimet Ukrainassa päättyisivätkin. Turvallisuusviranomaisten arvioiden mu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

kaan on todennäköistä, että käsillä on pitkäkestoinen tilanne, jonka taustalla on yleinen heikentynyt turvallisuustilanne Euroopassa.

Hallintovaliokunta toteaa, että käsiteltävänä oleva lainsäädäntö on näissä olosuhteissa ainoa tehokas keino pyrittäessä välineellistetyn maahantulon aiheuttamien vakavien uhkien torjumiseen ja kansallisen turvallisuuden varmistamiseen. Nykyiset menettelyt on suunnattu tilanteen hallintaan eikä uhkan torjuntaan. Valiokunta toteaa, että maahantulon välineellistämisen muodossa tapahtuvaa vihamielisen valtion Suomeen kohdistamaa painostamista ei kyetä tehokkaasti torjumaan vain ilmiön hallintaan tarkoitetuilla keinoilla.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti arvioinut sääntelyn suhdetta EU-oikeuteen ja sen kehitykseen. Hallintovaliokunta toteaa, että lain voimaantulon jälkeen ei ole tullut sellaista uutta EU:n lainsäädäntöä tai EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka antaisi aiheen arvioida voimassa olevaa ja nyt käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta EU-oikeuden kannalta toisin kuin vuosi sitten lakia säädetäessä.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella edelleen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan kakkoskohtaa ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 72 artiklaa mahdollisina poikkeusperusteina lain säätämisen lisäksi myös sen soveltamisen osalta. Toimivalta arvioida sääntelyn EU-oikeudenmukaisuutta on kuitenkin EU-tuomioistuimella.

Komissio on antanut lain voimaantulon jälkeen tiedonannon muuttoliikkeen käyttämiseen aseena liittyvien hybridiuhkien torjumisesta ja turvallisuuden vahvistamisesta EU:n ulkorajoilla. Tiedonannossa todetaan muun muassa, että jäsenvaltioilla on velvollisuus toteuttaa kaikki ulkorajojen tehokkaan valvonnan ja hallinnan edellyttämät toimenpiteet korkean turvallisuustason varmistamiseksi unionissa siten kuin EU:n lainsäädännössä edellytetään. Hallintovaliokunta toteaa, että vaikka tiedonanto ei ole oikeudellisesti sitova, se ei ole vailla merkitystä. Tiedonannon voidaan katsoa ilmentävän komission näkemyksiä välineellistetyn maahantulon torjuntaan liittyvistä EU-oikeudellisista reunaehdoista. Valiokunta katsoo, että käsiteltävänä olevan lain mahdollistamat toimenpiteet täyttävät tiedonannon periaatteiden mukaiset välttämättömyyden, oikeasuhtaisuuden ja väliaikaisuuden edellytykset.

Arvoisa puhemies! Ajankohtainen turvallisuustilanne ja oikeudellinen viitekehys sekä perustuslakivaliokunnan lausunto huomioiden hallintovaliokunta pitää lain voimassaoloajan jatkamista välttämättömänä ja ehdotettua voimassaoloaikaa perusteltuna. Lain tarkoituksena on varautua pitkäkestoiseen vakavaan turvallisuustilanteeseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan laki on käytännön toiminnan näkökulmasta selkeä eikä lain soveltamista ole pidetty ongelmallisena. Rajavartiolaitos on ohjeistuksen ja koulutuksen lisäksi myös käytännön tasolla harjoitellut lain soveltamista.

Hallintovaliokunta on arvioinut mietinnössään myös eduskunnan asemaa ja vaikutusmahdollisuuksia käsiteltävänä olevan lain mukaisissa menettelyissä. Valiokunta katsoo, että valittu ratkaisu täyttää ne vaatimukset, joita eduskunnan osallistumiselta voidaan poikkeuksellisen nopeaa päätöksentekoa ja siihen perustuvaa operatiivista toimintaa edellyttävissä käytännön tilanteissa edellyttää.

Perustuslakivaliokunta esittää, että lakiehdotus voidaan käsitellä perustuslain 73 §:ssä säädettyssä järjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan mukaan ehdotonta valtiosääntöoikeudellista estettä käsitellä nyt arvioitava poikkeuslaki poikkeuksellisesti perustuslain 73 §:n

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

2 momentin tarkoittamassa kiireellisessä menettelyssä ei ole, jos säännöksessä tarkoitettu viiden kuudesosan vaatimus äänenlaskennassa toteutuu.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella hallintovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ja että eduskunta käsittelee hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen perustuslain 73 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Valiokunnan mietintöön sisältyy yksi vastalause. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Peltokangas. — Halukkaat edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

15.20 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Turvallisuuspolitiikka ei ole pelkästään reagointia uhkiin vaan ennen kaikkea varautumista. Tämä rajaturvallisuuslaki, mitä käsitellään, sai aikanaan alkunsa suorastaan sieltä kentän toiveesta, sillä rajaviranomaisilla ei ollut käytössään riittäviä keinoja vastata Venäjän välineellistämään maahantuloon. Meidän lainsäätäjien vastuulla täällä on antaa viranomaisille ne työkalut, joita muuttuneessa turvallisuusympäristössä tarvitaan. Tämä ei ole aika hellittää, vaan on jatkettava määrätietoista toimintaa.

Suomi on turvallisuuspolitiikassa siirtynyt varautumisen aikaan, ja emme voi enää ajatella, että rajaturvallisuus on pysyvästi vakaa. Venäjä on osoittanut valmiutta käyttää rajoja painostuskeinona, ja tästä syystä meidän tulee täällä varmistaa, että viranomaisilla on paitsi valmius myös uskottavat keinot reagoida nopeasti ja hallitusti. Tämä laki on osa sitä kokonaisturvallisuuden työkalupakkia, jota Suomi nyt tarvitsee. Lain jatkaminen hallituksen esittämällä tavalla on erittäin kannatettavaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

15.21 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuustilanne on muuttunut pitkäkestoisesti Venäjän hyökkäyssodan ja hybridivaikuttamisen seurauksena, ja Venäjän Suomen itärajalle kohdistama välineellistetty maahantulo on vakava uhka Suomen itsemääräämisoikeudelle ja kansalliselle turvallisuudelle. Asiantuntijoina kuullut turvallisuusviranomaiset ovat korostaneet lain välttämättömyyttä ja sitä, että laki on ainut tehokas keino, millä Venäjän painostukseen voidaan vastata.

Laissa on kyse varautumisesta ja ennaltaehkäisystä. Toistaiseksi lakia ei ole tarvinnut ottaa käyttöön ja toivottavasti ei tarvitse jatkossakaan. Laki kuitenkin mahdollistaa sen, että viime kädessä meidän viranomaisilla on riittävät työkalut myös vaikeimmissa tilanteissa.

Suomi ei voi olla naiivi rajanaapuri, vaan meidän on tehtävä selväksi, että maamme ei ole avoin väylä valtiollisesti ohjatulle vaikuttamiselle. Tärkein tehtävämme on huolehtia Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta kaikissa tilanteissa, ja näin me teemme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

15.22 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rajaturvallisuuslain jatko on edelleen erittäin tarpeellinen, koska turvallisuustilanteemme ei ole muuttunut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Päinvastoin epävakaus ulkorajoillamme on lisääntynyt. Venäjä käy edelleen raakalaismaista sotaa Ukrainaa vastaan ja toimii arvaamattomasti myös Suomen rajalla. Meidän tehtävämme on taata turvallisuus omalla maaperällämme. Siksi tämä rajalaki vuosi sitten säädettiin, ja nyt sille halutaan jatkoa.

Hallituksen aiempi päätös itärajan sulusta tyrehtytti Venäjän aloittaman vihamielisen maahantulon vuoden 23 lopulla. Arvioiden mukaan ilman rajanylityspaikkojen sulkemista Suomeen olisi voinut saapua vuosittain noin 10 000—20 000 turvapaikanhakijaa. Itärajan sulkua ei kuitenkaan riitä, koska vaarana on ilmiön leviäminen myös maastorajoille. Jos Venäjä päättäisi siirtää välineellistetyt maahantulon maastorajoillemme, niin ilman rajaturvallisuuslakia meillä ei olisi mahdollisuuksia torjua tätä toimintaa. Tämä olisi suoraan osoitus Venäjälle, että emme pysty edes omaa maatamme suojaamaan, ja sellaista viestiä me emme halua antaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.23 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Käännytyslaki oli vuosi sitten perustuslain, EU-oikeuden ja kansainvälisten sopimusten vastainen, ja sitä se on myös nyt. Mikään olennainen ei ole muuttunut itse laissa eikä olosuhteissa, joten johtopäätöskin on sama, eli emme tule tätä lakia tukemaan.

Luin hyvin kiinnostuneena jälleen kerran erityisesti perustuslakivaliokunnan lausuntoa. Siellä muun muassa todetaan, että valiokunta päätyi siihen johtopäätökseen, että lain voimassaololle on edelleen välttämättömiä ja pakottavia syitä Suomen täysivaltaisuuden ja kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Sitten kun tutustuu siihen, miten hallituksen esityksessä muun muassa on perusteltu tätä uhkaa, niin käytännössä käy ilmi, että puhutaan joistakin tuhansista, ehkä kymmenistä tuhansista, turvapaikanhakijoista. Väitän, että on huono viesti lähettää Venäjälle, että Suomen täysivaltaisuus riippuisi tällaisesta määrästä turvapaikanhakijoita. Se antaa Suomesta ulkovalloille hyvin heikon kuvan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

15.24 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ja puolueeni vastustimme tätä esitystä viime kesänä, koska tämä ei ole laillista eikä oikein. Nyt me saadaan käytännössä sama esitys jatkoaikakäsittelyyn, ja edelleenkin se ei ole laillinen eikä se ole oikein.

Kuten edustaja Tynkkynen tuossa totesi, mikään ei varsinaisesti ole muuttunut, paitsi se, että kun vielä viime kesänä puhuttiin äärimmäisestä poikkeuksesta, tilanteesta, johon mennään kerran ja joka ei tule toistumaan, niin nyt me ollaan kovaa vauhtia menossa sellaisiin perusteluihin, joissa kyse onkin pitkäaikaisesta käytännöstä, uudesta normaalista.

Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten, EU-oikeuden ja oman perustuslakimme vastainen ratkaisu olisi uusi normaali. Luonnollisesti vasemmistoliitto ja vihreät jättivät valiokunnassa tähän vastalauseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

15.25 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin, turvallisuustilanne itärajallamme ja itärajan toiselta puolelta syntyvä turvallisuusuhka ei ole kyllä oleellisesti muuttunut.

Katsonkin, että tämä nykyinen voimassa oleva poikkeuslaki, josta nyt sitten olemme tätä jatkoa säätämässä ja päättämässä, ja rajavartiolaitain 16 §, joka mahdollisti tämän raja-asemien sulkemisen, ovat yhdessä muodostaneet riittävän ennaltaehkäisyn ja riittävän viestin itärajan toiselle puolelle niin että tätä ilmiötä ei ole päässyt syntymään. Mielestäni olisi kyllä suuri virhe lähteä tässä kohtaa nyt peruuttamaan tässä asiassa, kun turvallisuustilanne ei todellakaan ole mielestäni mihinkään muuttunut.

Kannatan kyllä tätä esitystä, kuten valiokunnan mietinnöstäkin voi todeta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Linnell, olkaa hyvä.

15.26 **Jarno Linnell kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun puhumme rajaturvallisuuslaista, se ei mielestäni ole vain laki tai pykälä, vaan kysymys on ennen kaikkea meidän yhteiskunnan perustasta, ja se on turvallisuus. Rajaturvallisuuslaki on tarkkarajainen reaktio tarkkarajaiseen uhaan, ja kyllä tämä on edelleen tarpeellinen. Venäjä käyttää välineellistettyä maahantuloa välineenä horjuttaakseen yhteiskuntaamme.

Tämä laki ei ole laki kovuudesta, se on laki viisaudesta, ja minun mielestäni se ydin on hyvin yksinkertainen: Suomella on oltava keinot puolustautua. Meillä on oltava sellaiset välineet, joilla estetään valtiollisen vaikuttamisen muotoja, jotka eivät kunnioita sääntöjä vaan käyttävät niitä hyväkseen. Kyllä tämän lain voimassaolon jatkaminen on viesti ulospäin, ja toisin kuin aiemmin tuli täällä esille, se oikea viesti on, että Suomi ei epäröi, Suomi huolehtii turvallisuudestaan. [Puhemies koputtaa] Tämä rajojen valvonta ei ole vain fyyssistä, vaan se on myöskin henkistä rajaa. Se kertoo, [Puhemies koputtaa] mitä sallimme, mitä siedämme ja mitä suojelemme. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.28 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomella on oikeus ja velvollisuus valvoa rajojaan, puolustaa kansallista turvallisuutta ja puolustautua Venäjän häikäilemättömiä vaikuttamisyrityksiä vastaan. Yhtä selvää on, että sitä ei pidä tehdä oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksia murentamalla. [Ben Zyskowicz: Eikä tehdä!]

Viime kesänä laajan julkisen keskustelun jälkeen hyväksytyn käännätyslain sisältö ei ole muuttunut, joten ristiriidat Suomen perustuslain, EU-oikeuden ja ihmisoikeussopimusten kanssa ovat edelleen olemassa. Siksi vihreät eivät voi tätä esitystä kannattaa. Hybridi-vaikuttamista tulee torjua, mutta keinojen on oltava perustuslain ja kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Nyt esitetään alun perin vuodeksi säädetyin poikkeuslain voimassaolon jatkamista, tällä kertaa puolellatoista vuodelle. Poikkeuksesta ei saa tulla uutta normaalia. Nyt näin uhkaa käydä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

15.29 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään tosiaan käsittelemme lakia, joka ei ole ihan tavanomainen hallinnollinen säädös vaan osa kansallista turvallisuusstrategiaamme. Kyse on välineellistetyin maahantulon torjuntalain jatkamisesta eli mahdollisuudesta rajoittaa suojelun hakemista tietyillä rajoillamme, jos vieras valtio käyttää siirtolaisuutta vaikuttamisen keinona.

Meillä ei ole varaa sinisilmäisyyteen tässäkin asiassa. Itärajan ja oikeastaan etenkin kaakkoisrajan tilanne on vakava, ja Venäjän toimet osoittavat, että maahantuloa voidaan käyttää hybridivaikuttamisen välineenä. Tämän lain jatkaminen on välttämätön varautumistoimi. Se, että meillä nyt on ollut käytössä tämä laki, on ikään kuin aiheuttanut sen, että sitä ei ole tarvittu tai se on toiminut, kun sieltä ei ole nyt tultu.

Vuosi sitten tässä samassa tilassa keskusteltiin siitä, miten meidän kansainvälinen maine menee ja minkälaista arvostelua tulee EU:sta ja vaikka mistä. En ole kyllä tällaista huomannut käytännössä ollenkaan. Ei ole moitittu Suomen tekemää ratkaisua juuri mistään, ainakaan järkevästä instanssista, käsin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

15.30 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen etu on se, että me pienenä maana vaalimme sääntöpohjaista järjestelmää, kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia. Tätä lausetta korostetaan hyvin usein muun muassa Suomen ulkopoliittisen johdon toimesta silloin, kun korostetaan Suomen omaa asemaa. Ja on kiinnostavaa, että nyt jälleen kerran me romutamme itse näitä keskeisiä periaatteita, ja tällä tavalla myös romutamme omaa ulkopoliittista liikkumatilaamme.

Nämä argumentit tämän esityksen puolesta ovat hyvin hataralla pohjalla. Ne olivat sitä myös viime kerralla. Yksi detalji tässä on tosiaan tämä voimassaoloaika, joka viimeksi oli vuoden ja nyt puolitoista vuotta. Tätä ei ole sen kummemmin mitenkään perusteltu — paitsi että se on sitten sopivasti juuri siinä eduskuntavaaleja ennen, vuonna 2027, jolloin voidaan sitten taas tuoda tänne uusi esitys, [Puhemies koputtaa] juuri sopivasti vaaleja ennen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

15.31 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme hyvin poikkeuksellisia aikoja, ja valitettavasti meidän turvallisuustilanne on jossakin määrin pysyvästi muuttunut tuleviksi vuosiksi. Sen takia onkin selvää, että myös tämä laki on hyvin poikkeuksellinen, ja sen takia on aivan äärimmäisen tärkeää, että tämän lain käyttöönottokynnys on rakennettu hyvin korkealle.

Ikävä fakta on kuitenkin se, että Venäjän toiminta on täysin häikäilemätöntä, ja jossain määrin tämä toiminta on jopa pahentunut tässä kuluneen vuoden aikana. Turvallisuusympäristö ei ole millään tavalla muuttunut parempaan suuntaan. Me tarvitsemme tämän lain, jotta voimme lähettää Venäjälle selvän viestin, ettemme hyväksy minkäänlaista meidän rajaturvallisuuden horjuttamista, suomalaisten turvallisuuden horjuttamista, mutta emme hyväksy myöskään näiden ihmisten hyväksikäyttämistä. Sen takia pidän tärkeänä, että oikeusvaltiossa eduskunta säätää [Puhemies koputtaa] lait, joiden pohjalta viranomaiset myöskin toimivat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

15.33 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan on muuttanut pysyvästi turvallisuusympäristöämme. Se, mitä vielä muutama vuosi sitten pidettiin poikkeuksellisenä, on nyt uusi normaali. Välineellistetty maahantulo eli tilanne, jossa ihmisiä käytetään vaikuttamisen välineenä, on vakava ja todellinen uhka. Sitä ei voi sivuuttaa.

Hallituksen määrätietoinen toiminta on rauhoittanut tilannetta. Rajanylityspaikkojen sulkeminen, esteiden rakentaminen ja rajaturvallisuuslaki ovat osoittaneet, että Suomi ei ole passiivinen kohde vaan aktiivinen puolustaja. Tätä työtä ei ole syytä keskeyttää. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.34 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä käännytyslakia tarkastellaan täällä salissa niin kansallisen turvallisuuden, ihmisoikeuksien kuin oikeusvaltioperiaatteen näkökulmasta.

Hyökkäyssotaa käyvä autoritäärinen naapurimme, jonka pahin vihollinen on demokraattinen oikeusvaltio, yrittää monin tavoin horjuttaa turvallisuudentunnettamme ja tällä tavalla nakertaa oikeusvaltiomme rakenteita. Itse koen, että tällaisen paineen alla on tärkeää pitää kiinni juuri niistä tekijöistä, seikoista, jotka erottavat meidät tämänkaltaisista valtioista, ja osoittaa täten, ettemme horju. Tämä esitys ei kuitenkaan ole linjassa oikeusvaltion, perustuslain saati ihmisoikeuksien kanssa, ja siksi en voi itse sitä hyväksyä.

Korostaisin loppuun vielä myös sitä, että tällaisena epävarmana aikana tämmöinen sääntöpohjainen järjestelmä ja siitä kiinni pitäminen on elintärkeää pienelle maalle, kuten Suomi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

15.35 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallintovaliokunta on kuullut turvallisuuden asiantuntijoita tehdessään tätä mietintöä. Tiedustelutiedonkin mukaan tilanne siellä rajalla ei ole muuttunut miksikään, ja tämä näkyy tässä valiokunnan mietinnössä.

Mainittakoon, että tällä hetkellä ennen rajan sulkemista maahan tulleita epäillään useita rikoksista. Poliisi on kertonut, että epäillyt rikokset koskevat ennen kaikkea henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia, kyse ei siis ole mistään pikkurikkeistä. Vihervasemmis-to ja osa demareistakin on halunnut esitellä kaikki tulijat hätää kärsivinä ressukoina, mutta tämä ei selvästikään pidä paikkaansa.

Kaikkien näitten faktojen edellä on selvää, että tätä rajalakia voidaan pitää Suomen turvalukkona, ja sen takia se on hyväksyttävä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

15.36 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tätä lakia koskevassa poliittisessa ja oikeudellisessa keskustelussa on mielestäni ytimeltään kyse seuraavasta: tuleeko demokraattisella oikeusvaltiolla Suomella olla tarvittaessa mahdollisuus torjua sellaista toimintaa, jossa vihamielinen, diktatuurinen naapurivaltio Venäjä väärinkäyttäen kansainvälisiä sopimuksia — siis väärinkäyttäen kansainvälisiä sopimuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

sia — ja hyväksikäyttäen lähinnä kolmannen maan kansalaisia niin sanottuina turvapaikanhakijoina pyrkii painostamaan, horjuttamaan tai hämmentämään Suomea tai Suomen kautta muita Euroopan unionin jäsenmaita? Oma vastaukseni, sekä juridinen vastaus että poliittinen vastaus, on se, että Suomella on kaikki oikeus näin toimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.37 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän viestimme pitää olla selvä: Suomen kansallisen turvallisuuden ja itsemääräämisoikeuden turvaaminen kaikissa tilanteissa, siitä tässä mielestäni on kysymys.

Turvallisuustilanne on itärajalla edelleen jännitteinen mutta vakaa. Tilanne kuitenkin voi muuttua erittäin nopeasti. Maahanpyrkijöiden kauttakulku lähtömaista Suomen rajalle voi tapahtua muutamassa vuorokaudessa. Tämä tilanne voi muuttua aika nopeasti. Ja sitten kun tiedetään, että siellä on erilaisia salakuljetusorganisaatioita ja rikollisjärjestöjä ansaitsemassa näillä laittomilla maahanmuuttajien järjestämisillä, niin se vielä lisää tätä ongelmaa.

Tilanne on siis pysynyt aika lailla samanlaisena kuin vuosi sitten rajalla oli, ja näin ollen tämä tilanne on nyten suhteellisen rauhallinen ja vakaa. Sen vuoksi tämä laki on tehnyt tämän vuoden hyvin tehtävänsä, ja minä luulen, että on syytä jatkaa sitä tällä esitetyllä tavalla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

15.38 Onni Rostila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiolla on oltava rajat, ja valtion on hallittava omia rajojaan. Jos näin ei ole, niin valtio ei ole täysivaltainen. Jos valtion rajan hallinta luovutetaan vihamielisesti ja raukkamaisesti toimivalle rajanaapurille, niin valtio ei ole täysivaltainen.

Oppositioista kysyttiin, minkälaisen viestin se lähettää Suomen täysivaltaisuudesta, jos sitä uhkaavat nämä Venäjän masinoimat, hybridivaikuttamistarkoituksessa lähetetyt turvapaikanhakijat ja vastaavat. Kyllä minusta olennaisempi kysymys on, millaisen viestin Suomen täysivaltaisuudesta ja kansallisesta päätöksentekokyvystä lähettää se, jos lukkiudumme sellaisiin tulkintoihin kansainvälisestä oikeudesta ja sen sisällöstä, että ne pakottavat meidät luovuttamaan rajamme hallinnan vihamieliselle rajanaapurille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

15.39 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Zyskiewicz käytti juuri hetki sitten puheenvuoron, jonka kaikkiin sanamuotoihin voi täysin yhtyä. Siinä lähestymistapa oli juuri se, että tämän ongelman ytimenä on tämä välineellistetty turvapaikkapolitiikka, jota Venäjä tekee ja joka rikkoo Geneven sopimusta, jonka se on itse allekirjoittanut, tällaisen välineellistetyn maahanmuuttopolitiikan kautta, kun se käyttää haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä ja muodostaa Suomelle uhan. Tämä on tietenkin tässä tausta.

Kun täällä viitataan siihen, että tämä tilanne on vakaa sen vuoksi, että tämä rajalaki meillä on, niin eihän tämä ole se syy sille tilannevakaudelle, vaan meillä on rajavartiolaki, joka mahdollistaa rajan kiinniolon tai turvapaikkahaun keskittämisen. Tämähän tietysti on luo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

nut sen vakaan tilanteen. Tämä rajalaki ollaan hyväksytty viimeksi — itsekin olen äänestännyt sen puolesta — sen vuoksi, että se mahdollistaisi rajan avaamisen hallitusti. Tämähän tässä on kysymyksenä, ja se on tässä se tärkein asia. Nyt me emme sitä rajaa olleet avaamassa johtuen tietenkin siitä, että tätä hybridivaikutusta on vielä olemassa [Puhemies koputtaa] ilmassa, ja tämä on se asian dilemma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.41 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Edustaja Limnell totesi, että yhteiskunnan perusta on turvallisuus, ja näinhän se toki on, mutta ei vain turvallisuus. Yhteiskunnan perusta, niin itse ajattelen, on myös muun muassa laillisuus. Se on ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Se on pitäminen kiinni niistä suomalaisista perusarvoista, joiden varaan tämä yhteiskunta on yli sadan vuoden aikana rakennettu, ja sen takia ajattelen, että tämän käännätyslain hyväksyminen on aika kova hinta maksaa.

Edustaja Eerola esitti, että käännätyslain hyväksymisen seurauksena ei ole mennyt Suomen kansainvälinen maine, ja pidän tätä sinänsä aika kohdallisena arviona. Ei vaikuta siltä, että Suomen maine tästä nyt olisi olennaisesti kärsinyt. Mutta en minä vastusta tätä lakia Suomen maineen takia, vaan sen takia, että se on väärin.

Kun edustaja Zyskowiec totesi, että Venäjä yrittää hämmäntää Suomea, niin kuin yrittääkin, niin nähdäkseni paras vastaus näihin Venäjän hämmennysyrityksiin on kieltäytyä hämmäntymästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

15.42 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräitä tarkennuksia niihin loogisiin virheisiin, joita tänään keskustelussa on esiintynyt.

Täällä on esitetty, että laki toimii, koska mitään ei ole tapahtunut. No, tämä on vähän samanlaista kuin se, että minä olettaisin, että minun pesukoneeni, joka on aiemmin vuotanut, onkin nyt kunnossa, koska en ole sitä käyttänyt eikä lattialla ollut lätäkköä.

Täällä on esitetty, että meillä ei ole EU-oikeuden kanssa ongelmaa, koska Suomeen ei ole kohdistettu rikkomusmenettelyä. No, tämä vertautuu tilanteeseen, jossa minä varastan kaupasta ja kukaan ei huomaa sitä tai kiinnitä siihen huomiota tai viitsi kutsua vartijoita paikalle, ja minä sitten totean, että ahaa, Suomessa varastaminen onkin varmaan laillista. [Ben Zyskowiec: Eikö neljä suomalaista juristia ole kiinnittänyt komission huomiota?]

Välineellistetty siirtolaisuus ei ole mikään uusi ilmiö. Se on ilmiö, joka meillä on ollut tiedossa satoja vuosia, ja meillä on tämänkin lain käsittelyn yhteydessä tuotu kymmeniä erilaisia esimerkkejä vuosikymmenten varrelta välineellistetystä siirtolaisuudesta. Yksi-kään näistä perusteista, joita tässä laissa on käsitelty, ei kestä lähempää tarkastelua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt siirrymme takaisin listalle. — Edustaja Kontula jatkaa, olkaa hyvä.

15.43 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Äskeisestä puheenvuorosta jäi vielä mainitsematta vetoaminen salakuljetuksen ehkäisyyn ja siihen, miten salakuljettajat käyttävät ihmisten hätää hyväkseen. Näinhän se on, mutta näinhän se on ollut kaikissa kriiseissä vuosisadasta toiseen aina. Silloin kun estetään ihmisiltä lailliset reitit liikkua ja hätä on, liiku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

taan laittomia reittejä pitkin. Näin se menee, koska ihmiset nyt kuitenkin pyrkivät huonois-takin vaihtoehtoista aina valitsemaan sen parhaimman.

Arvoisa puhemies! Käsitlemme tänään jatkoesitystä niin sanotulle käännetyksiläille. Sen ydin on turvapaikanhaun ja oikeusturvakeinojen epääminen ihmisiltä, jotka hakevat suojaa Suomesta. Laki mahdollistaa turvapaikanhakijoiden maahanpääsyn estämisen sekä heidän käännettämisen maasta ilman yksilöllistä, valituskelpoista päätöstä. Käytännös-sä Suomi voisi sulkea ovensa hädänalaisilta ihmisiltä ja jättää heidän suojelutarpeensa tut-kimatta. Tällainen menettely on räikeässä ristiriidassa kansainvälisen oikeuden, EU-oikeu-den ja oman perustuslakimme kanssa. Osa loukatuista periaatteista on niin ehdottomia, et-tei niistä saa poiketa missään oloissa, ei edes sodan oloissa. On erittäin vakava asia, kun lainsäätäjä itse ryhtyy polkemaan niitä periaatteita, joiden noudattamista olemme muilta edellyttäneet.

Arvoisa puhemies! Käännetyksiläilaki oli virhe alusta alkaen, eikä hallitus ole kyennyt esi-tämään uskottavia, konkreettisia perusteita sille, miksi lain voimassaoloa tulisi jatkaa ny-kytilanteessa. Kuluneen vuoden aikana ei lakia ole kertaakaan käytetty. Itärajan tilanne on pysynyt rauhallisena laillisten keinojen avulla. Turvallisuuttamme voidaan ja tulee puolus-taa tehokkaasti ilman, että luovumme oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta. Käsillä oleva esitys veisi käännetyksiläin luonnetta entistä pysyvämpään suuntaan. Jos edus-kunta nyt siunaa lain jatkamisen, se viestii siitä, että viimevuotinen poikkeus ei ollutkaan ainutkertainen hätävara. Ja mitä pidemmälle poikkeuslakia jatketaan, sitä vaikeampi on pa-lauttaa asioita normaalitilaan ja sitä enemmän kynnystä madalletaan seuraavalle loukkauk-selle. Määräaikaisesta poikkeuslaista uhkaa tulla uusi normaali, kuten täällä jo hehkutel-tiin.

Arvoisa puhemies! Suomi on aikanaan sitoutunut esimerkiksi Euroopan ihmisoikeusso-pimukseen ja YK:n pakolaissopimukseen, jotta toisen maailmansodan kauhujen julmuu-det eivät toistuisi. Sodan kokeneet sukupolvet ymmärsivät, että hädässä olevia ihmisiä on suojeltava myös poikkeusoloissa. He loivat ihmisoikeusjärjestelmän asettaakseen rajat, joiden yli ei kansallinen päätöksenteko saa astua, ja sitoutuivat niihin. Nyt käsittelyssä ole-va laki rikkoisi tätä järjestelmää juuri siltä osin, joka on sen vanhinta ja vakiintuneinta ydintä, jota meillä päättäjinä ei koskaan pitäisi olla syytä horjuttaa.

Vasemmistoliiton ja vihreiden kansanedustajat ovat esittäneet hallintovaliokunnassa esityksen hylkäämistä ja esittänevät sitä jatkokäsittelyssä myös tässä salissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

15.47 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Käännetyksiläin hyväksyminen viime vuonna oli virhe, ja niin olisi sen jatkaminen nyt. On oikeudellisesti täysin yksiselitteistä ja kiistatonta, että tämä esitys on ristiriidassa Suomen perustuslain, Suomea sitovien ihmis-oikeusvelvoitteiden, kansainvälisten sopimusten ja oikeusvaltioperiaatteen kanssa. [Onni Rostila pyytää vastauspuheenvuoroa] Näissä laeissa ja sopimuksissa on säädetty esimer-kiksi ehdottomasta palautuskiellosta, oikeudesta elämään, kidutuksen ja muun epäasialli-sen kohtelun kiellosta sekä oikeusturvasta ja oikeudesta tehokkaihin oikeussuojakeinoi-hin. Näitä me tietoisesti rikomme, jos hyväksymme lain.

Suomella on oikeus ja velvollisuus puolustaa rajojaan ja suojella turvallisuuttaan, mutta se on tehtävä Suomen perustuslakia ja ehdottomia ihmisoikeuksia kunnioittaen. Kansalli-sen turvallisuuden ja ihmisoikeuksien yhteensovittaminen on täysin mahdollista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Arvoisa puhemies! Lain puolustajat ovat kysyneet, miten me sitten puolustautuisimme Venäjän hybridiuhalta ja erilaisilta turvapaikanhakijatilanteilta, jollemme ehdottomia ihmisoikeuksia rikkomalla. Vasemmistoliitto on toistuvasti painottanut, että Suomella on käytössään laajasti erilaisia keinoja hallita tilannetta oikeusvaltion tavoin ilman poikkeuslakiin turvautumista. Voimme vastata välineellistetyn maahantulon mahdolliseen jatkumiseen tai lisääntymiseen tehokkaalla turvapaikkamenettelyllä panostamalla hakemusten käsittelyyn ja vastaanottojärjestelmään, perustamalla tarvittaessa järjestelykeskuksia sekä hyödyntämällä EU:n turvapaikkalainsäädännön mahdollistamaa jäsenvaltioiden, EU:n turvapaikkaviraston ja Euroopan raja- ja merivartioston tukea. Hätätilanteessa EU voi hyväksyä väliaikaisia toimenpiteitä jäsenvaltionsa hyväksi. Myös tuore EU:n turvapaikkajärjestelmän kokonaisuudistus tarjoaa keinoja nimenomaan välineellistetyn maahantulon tilanteisiin vastaamiseksi. Jos valtakunnanrajalle pyrittäisiin tulemaan isoin väkijoukoin tai väkivalloin, tarjoaa jo nykyinen lainsäädäntömme — rajavartioiden toimivaltuudet, fyysiset rajaesteet ja tarvittaessa valmiuslain määräykset — tehokkaita keinoja rajaturvallisuuden varmistamiseksi. On merkittävää huomioda, että tällaisista skenaarioista ei tällä hetkellä ole viitteitä. Hybridiuhkiin ja välineellistettyyn maahantuloon on varauduttu viime aikoina monella tapaa niin kansallisesti kuin EU:n tasolla.

Arvoisa puhemies! Olen aidosti huolissani siitä, miten vähällä huomiolla ja keskustelulla olemme hyväksymässä näin perustavanlaatuisesti ihmisoikeuksiin puuttuvan lain jatkamisen. Näinkö helposti me turrumme? Viime vuonna puolueet ja media kävivät tiivistä ja vaikeaa keskustelua uudesta laista. Vuonna 2023 itärajan sulkeminen oli ykkösaie jokaisessa mediassa. Enää hämmästelyä ei kuulu. Nyt keskustelu on vaiennut. Se, että asia on liian hankala, ei riitä perusteeksi olla hiljaa ja olla puolustamatta ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota yhä uudelleen, niin kauan kuin on tarve.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa olevan poikkeuslain sisältö on perustavanlaatuisesti ja syvästi ongelmallinen. Ongelmat ovat samoja kuin viime vuonna. Mitään ei ole muutettu tai korjattu. Yhä edelleen Suomi voisi estää ihmisiä hakemasta kansainvälistä suojelua tietyillä alueilla ja syyllistyä palautuskiellon rikkomiseen käännyttäessään turvapaikkaa tarvitsevan ihmisen. Yhä edelleen yksittäisen rajavartijan tehtäväksi jäisi mahdoton tehtävä tunnistaa pikavilkaisulla erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset. Yhä edelleen esityksestä puuttuu oikeusturvamekanismi.

Ainut Suomen perustuslain, ihmisoikeusvelvoitteiden ja EU-oikeuden kannalta kestävä ratkaisu on käsitellä turvapaikkahakemukset huolellisesti ja varata tähän tarvittavat resurssit. Välineellistetty ihminenkin voi tarvita turvapaikkaa.

Arvoisa puhemies! Jotain on kuitenkin muuttunut. Alun perin vuodeksi säädettyä poikkeuslakia halutaan nyt jatkaa peräti puolellatoista vuodelle. Poikkeuslain voimassaoloa jatkettaessa tulisi osoittaa samaan aikaan välttämättömyys alkuperäisen lain takana, välttämättömyys jatkolle itärajan nykyisessä tilanteessa ja vielä alun perin vuodeksi säädetyn lain voimassaolon jatko näin pitkälle ajalle. Mitään näistä ei ole perusteltu riittävästi vaan jopa poikkeuksellisen huterasti. Poikkeuslaki ei voi olla uusi normaali, mihin uuden päätöksen hivuttaminen kohti tulevia eduskuntavaaleja viittaa.

Arvoisa puhemies! Kyse on lopulta yksinkertaisesti siitä, millaisen arvon kukin kansanedustaja ja puolue tässä salissa antaa Suomen perustuslaille ja ehdottomille ihmisoikeuksille. Haluatteko te Suomen rikkovan näitä tietoisesti? Jos ette halua, ei tämän lain jatkon puolesta tule äänestää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Vastauspuheenvuoro tähän, edustaja Rostila, olkaa hyvä. — Emme avaa debattia sen laajemmin.

15.52 Onni Rostila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on niin arveluttavaa retoriikkaa ja harhaanjohtavia väitteitä oppositiosta, että niihin on pakko puuttua.

Ensinnäkin vihreiden edustaja totesi, että laillisuus on tärkeää, ja sen jälkeen, että esityksestä maksetaan liian kova hinta, ikään kuin esitystä ei täällä annettaisi ja käsiteltäisi laillisessa järjestyksessä. Sen jälkeen kaksi vasemmistoliiton edustajaa totesi, että esitys olisi ristiriidassa perustuslain kanssa, vaikka perustuslakivaliokunta on lausunnossaan nimenomaisesti ja nyt jo kahteen otteeseen todennut, että kyse on perustuslain nimenomaisesti mahdollistamasta rajatusta poikkeuksesta. Miten voi olla, että tässä salissa toistuvasti kyseenalaistetaan tämän prosessin laillisuus? Ja ettekö ymmärrä, että tällä voi olla kauaskantoisia seuraamuksia maamme rajojen ulkopuolella?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Jatkamme listalla. Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

15.54 Saku Nikkanen sd: Arvoisa herra puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä. Turvallisuustilanne Suomen itärajalla on hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan edelleen jännitteinen.

Me sosiaalidemokraatit pidämme Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamista ensisijaisena kaikissa tilanteissa. Emme voi hyväksyä sitä, että Venäjä horjuttaa Suomen vakautta ja käyttää ihmisiä hyväkseen omien vaikuttamispyrkimystensä välineinä. Samalla on keskeistä, että viranomaisilla säilyvät riittävät valtuudet vastata Venäjän yrityksiin heikentää rajaturvallisuuttamme.

Suomen itärajan turvallisuuden takaaminen on edelleen yhtä ajankohtaista kuin vuosi sitten. Venäjän välineellistetyn maahantulon uhka ei ole hävinnyt mihinkään. Päinvastoin kuluneen talven aikana olemme havainneet merkkejä siitä, että Venäjä on valmis lisäämään jännitteitä lähialueillamme. Kuten hallintovaliokunnan mietinnössä todetaan, Suomen itärajan turvallisuustilanne ei ole olennaisesti kohentunut viime kesän jälkeen. Siksi rajaturvallisuuslain jatkaminen on perusteltua. Yhdessä rajavartiolain 16 §:n mahdollistaman raja-asemien sulkemisen kanssa tämä nyt voimassa oleva ja tällä esityksellä jatkuva poikkeuslaki voidaan nähdä tehokkaana tapana myös ennaltaestää ilmiön toteutuminen. Kulunut vuosi tämänkin jo todistaa.

Me hallintovaliokunnan sosiaalidemokraattiset jäsenet olemme tyytyväisiä valiokunnan kannanottoon, jossa ehdotetaan rajaturvallisuuslain voimassaolon määräaikaista jatkamista vuoden 2026 loppuun.

Kesällä 2024 säädetty laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi on ollut voimassa pian vuoden, ja sillä vastaamme Venäjän harjoittamaan painostukseen. On tärkeää muistuttaa, että rajaturvallisuuslakia säädettäessä kesällä 24 sosiaalidemokraatit neuvottelivat alkuperäiseen hallituksen esitykseen useita selkeitä parannuksia. Näiden muutosten ansiosta eduskunnalle määrättiin tarkkarajainen jälkivalvonnan rooli. Lisäksi laissa vahvistettiin uskottava oikeusturvamenettely, joka paransi maasta poistetun henkilön oikeussuojaa perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Keskeisiä pykäläiä täsmennettiin siten, että ne vahvistivat rajavartijan ja maahan pyrkivän henki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

lön oikeusturvaa sekä vähensivät ristiriitoja kansainvälisten velvoitteiden ja poikkeuslain välillä.

Viime kesänä hyväksytyn nykyisen rajaturvallisuuslain käsittelyn jälkeen on myös annettu Euroopan komission tiedonanto, joka osaltaan antoi myös tukea tälle poikkeuslainsäädännölle. Hallintovaliokunnan saaman selvityksen perusteella ja tähän mietintöönkin kirjattuna on toki selvää, että komission tiedonanto ei ole oikeudellisesti sitova, mutta se ei myöskään ole oikeudellisesti merkityksetön. Komission tiedonantojen katsotaan kuuluvan niin sanottuihin soft law -oikeuslähteisiin, ja katson, että tässä sinänsä kiistanalaisessa lainsäädännössä suhteessa kansainvälisiin sopimuksiin tämäkin on vahva viesti EU:lta sen puolesta, että Suomella on oikeus puolustaa itseään näinkin viheliäistä hybridivaikuttamista vastaan.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys sisältää ainoastaan muutoksen lain voimassaoloa koskevaan säännökseen. On olennaista huomata, että rajaturvallisuuslakia ei ole sen voimassaolon aikana tarvittu käyttöön, mutta sen jatkaminen nykyisessä turvallisuustilanteessa on järkevää. Suomi on paitsi EU:n myös Naton ulkoraja, ja meidän on huolehdittava siitä, että kaikissa olosuhteissa Suomella on käytössään tarvittavat keinot Venäjän vihamielistä vaikuttamista vastaan rajoillamme. Arvioiden mukaan Venäjän sisäinen kehitys säilyy pitkään vaikeasti ennakoitavana. Meidän tehtävänä on varmistaa, että Suomi säilyy turvallisena ja vakaana maana. Mielestäni tämä laki ja hallintovaliokunnan mietintö tukevat tätä päämäärää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.58 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat aina sanoneet ja sanomme tänäänkin, että Suomi ensin ja suomalaisten etu ensin. Suomen on huolehdittava turvallisuudestaan päättäväisesti, ennakoivasti ja yhtenäisesti. On selvää, että itsenäisen valtion täytyy kyetä kaikissa tilanteissa turvaamaan rajojensa turvallisuus.

Nyt käsittelemme tämän rajaturvallisuuslain jatkoa vuoden 26 loppuun asti, lakia, joka on osoittautunut välttämättömäksi Suomen turvallisuuden kannalta. Tämän lain tehtävänä on suojella rajojamme, jos vieras valtio pyrkii vihamielisesti vaikuttamaan Suomeen maahantulihoitoja hyväksikäyttämällä. Suomen on pystyttävä suojelemaan rajojaan ja samalla koko Suomea, mikäli rajoillemme ohjataan ulkopuolelta joukoittain ihmisiä vahingoittamistarkoituksessa.

Tässä laissa säädetään niistä edellytyksistä, joiden mukaisesti valtioneuvosto voi päättää rajoittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista rajatulla osalla Suomen valtakunnanrajaa ja sen välittömässä läheisyydessä Suomen täysivaltaisuuden tai kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Tuntuu käsittämättömältä, että vasemmistosta ja vihreistä vastustetaan tätä. Tilanne itärajalla on edelleen vaikeasti ennakoitava, niin kuin tässä valiokunnan mietinnössä tulee esille. Raukkamaista hyökkäyssotaa Ukrainassa käyvä rajanaapurimme käyttää jatkuvasti erilaista vaikuttamista Euroopassa ja myöskin Suomen lähialueilla. Tämä laki on antanut ja antaa viranomaisille selkeät välineet toimia itärajalla ja varmistaa, että päätösvalta pysyy suomalaisissa käsissä. Perustuslakivaliokunnan mukaan jo lain voimassaololla voidaan arvioida olevan ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Perustuslakimme 1 §:ään on kirjattu, että Suomi on täysivaltainen tasavalta. Sitä voidaan pitää tietynlaisena kulmakivenä, jonka varaan koko muu perustuslaki ja lainsäädäntömmekin rakentuvat. Perustuslaissa tarkoitettu täysivaltaisuus eli suvereniteetti tarkoittaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

täydellistä ja ehdotonta ja riippumatonta valtaa tietyllä, valtion rajojen muista alueista erotamalla maantieteellisellä alueella. Suomella siis on oikeus päättää siitä, kenet valtion rajojen sisäpuolelle lasketaan. Se kuuluu täysivaltaiselle valtiolle eikä kenellekään muulle.

Me perussuomalaiset tuemme tätä esitystä koko sydämeistämme, sillä Suomen rajojen turvaaminen on kansallinen velvollisuutemme. Rajavartiolaitoksemme tarvitsee kaiken tarvittavan lainsäädännön tuen, jotta se voi toimia päättäväisesti ja pitää maamme järjestyksessä. Tämä laki ei ole pelkkä paperi vaan konkreettinen teko suomalaisten turvallisuuden eteen. Tämä laki myös asettaa, aivan oikein, suomalaisten turvallisuuden etusijalle. Emme voi hyväksyä tilannetta, jossa rajojamme koetellaan tai yhteiskuntamme vakautta uhataan. Emme halua nähdä täällä Euroopan rajoilla nähtyjä kriisejä.

Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä laki ja osoitus siitä, että Suomi pitää kiinni itsemääräämisoikeudestaan. Perussuomalaiset ovat tämän lain takana, ja olisi tärkeää, että myös eduskunnassa löytäisimme tästä selkeän yksimielisyyden ja saisimme tämän eteenpäin, sillä, niin kuin todettu, tämä on jo toiminut ennaltaehkäisevänä vaikuttimena, ja tarve tälle lain jatkolle on aivan ilmeinen, niin kuin tästä hallintovaliokunnan mietinnöstä hyvin selkeästi tulee ilmi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.02 Juha Hänninen kok: Kiitos, kunnioitettu puhemies! Haluan korostaa, että käytämme tänään rajaturvallisuuslaki-nimikettä, ja toivoisin myös, että ihan se vasen reunakin käyttää oikeaa nimikettä tästä laista. Tämä ei ole käännyttämislaki, vaan tämä on rajaturvallisuuslaki.

Rajaturvallisuus ei ole hallinnollinen yksityiskohta. Se on perusta, jolle kansallinen turvallisuus ja arjen vakaus rakentuvat. Ilman turvallisia rajoja ei ole turvallista Suomea. Siksi nyt käsiteltävä hallituksen esitys on tärkeä ja välttämätön. Myös valiokunta on käsitellyssään nähnyt esityksen tärkeäksi ja tehnyt siihen vain vähäisiä muutoksia.

Arvoisa puhemies! Venäjän raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan on muuttanut pysyvästi turvallisuusympäristöämme. Se, mitä vielä muutama vuosi sitten pidettiin poikkeuksellisenä, on nyt uusi normaali. Välineellistetty maahantulo eli tilanne, jossa ihmisiä käytetään vaikuttamisen välineinä, on vakava ja todellinen uhka. Sitä ei voi sivuuttaa.

Hallituksen määrätietoinen toiminta on rauhoittanut tilannetta. Rajanylityspaikkojen sulkeminen, esteiden rakentaminen ja rajaturvallisuuslaki ovat osoittaneet, että Suomi ei ole passiivinen kohde vaan aktiivinen puolustaja. Tätä työtä ei ole syytä keskeyttää.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia lakiin, ehdotetaan vain sen voimassaolon jatkamista. Tämä on perusteltua. Laki on edelleen välttämätön, koska mikään olosuhteissa ei ole muuttunut niin, että turvallisuudestamme voisi tinkiä.

Rajaturvallisuuslain erityinen lisäarvo on siinä, että se antaa meille mahdollisuuden reagoida nopeasti ja päättäväisesti tilanteessa, jossa toinen valtio pyrkii vaikuttamaan Suomeen ihmisten liikuttamisen kautta. Erittäin tärkeää on myös huomata, että rajaturvallisuuslain käyttäminen on rajattua, määräaikaista ja korkean kynnyksen takana. Silti ennen kaikkea se on tehokasta.

Arvoisa puhemies! Turvapaikkaoikeus on edelleen voimassa. Oikeusturvamekanismit on säädetty lakiin. Ketään ei jätetä suojaa vaille. Turvaa on saatava silloin, kun sitä tarvitsee, ei silloin, kun naapurissamme niin sanellaan. Meillä on oikeus ja velvollisuus suojella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

rajojamme ja Suomen kansaa. Tämän esityksen myötä viestimme on selvä: Suomi ei alistu painostukseen. Me puolustamme kansallista turvallisuuttamme, alueellista koskemattomuuttamme ja arjen rauhaa.

Arvoisa puhemies! Suurissa turvallisuuskysymyksissä yhtenäisyyden merkitys korostuu. Tämän lain jatkaminen ei ole poliittinen kannanotto vaan vastuullinen päätös. Suomessa vaalitaan turvallisuutta. Turvallisuus rakentaa vakautta, joka palvelee koko yhteiskuntaamme. Kannatan esitystä valiokunnan esittämillä tarkennuksilla. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Linnell.

16.06 Jarno Linnell kok: Arvoisa rouva puhemies! Olen aivan samaa mieltä edustaja Hännisen kanssa: Toivottavasti me puhumme oikeilla termeillä. Kyse on nimenomaan rajaturvallisuuslaista.

Mielestäni me puhumme tänään asiasta, joka ei ole vain laki tai pykälä, vaan kysymys on suomalaisen yhteiskunnan perustasta, turvallisuudesta. Tämä käsiteltävänä oleva rajaturvallisuuslain voimassaolon jatkaminen on tarkkarajainen reaktio tarkka-alaiseen uhkaan. Laki on tarpeellinen, koska, kuten tiedämme, Venäjä käyttää maahantuloa välineenä horjuttaakseen yhteiskuntaamme. Kyse on hybridihyökkäyksestä, jossa olemme kohteena niin Suomea kuin Euroopan unionina. Tällä ei ole mitään tekemistä aidon turvapaikanhaun kanssa. Vaikuttamisen uhka on edelleen realistinen, ja siihen on varauduttava.

Rajaturvallisuuslaki ei ole laki kovuudesta, vaan se on laki viisaudesta. Minun mielestäni sen ydin on yksinkertainen: Meillä on oltava keinot puolustautua. Meillä on oltava välineet, joilla estää valtiollisen vaikuttamisen muotoja, jotka eivät kunnioita sääntöjä vaan käyttävät niitä hyväkseen. On selvää, että Suomen on pystyttävä tällaiselta vaikuttamiselta puolustautumaan.

Tämän sanoi yksiselitteisesti myös eduskunnan hallintovaliokunta. Sen tuore kanta tukee hallituksen esitystä jatkaa rajaturvallisuuslain voimassaoloa, koska itärajalla tilanne on edelleen poikkeuksellinen ja ennalta arvaamaton. Valiokunnan mukaan kyse on valtiollisesta vaikuttamisesta, jolla voidaan vakavasti vaarantaa kansallista turvallisuuttamme. Ja juuri tästä on kyse. Ei hallinnosta, ei teknisestä säätelystä, vaan siitä, pidämmekö kiinni omasta itsemääräämisoikeudestamme ja suojelemmeko suomalaisia tällaiselta vaikuttamiselta. Ja kyllä, Suomi on humanitääriinen valtio. Me autamme hädässä olevia, mutta auttaminen ei saa tarkoittaa sitä, että yhteiskuntaamme voidaan murentaa hybridivaikuttamisen nimissä. Inhimillisuus ei tarkoita hyväuskoisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lain voimassaolon jatkaminen on tärkeä strateginen viesti myös Suomesta ulospäin. Se kertoo ennen kaikkea idän suuntaan sen, että Suomi ei epäröi. Toivottavasti tämä viesti on mahdollisimman yhtenäinen. Rajojen valvonta ei ole vain fyysistä, se on myös henkistä rajaa. Se kertoo, mitä sallimme, mitä siedämme ja mitä suojelemme. Annan vahvan tukeni rajaturvallisuuslain voimassaolon jatkamiselle ei vain lainsäädäntönä vaan suomalaisten turvallisuuden suojana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

16.10 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Turvallisuustilanne on Euroopassa monella tapaa uhkaava, jännitteinen ja vaikeasti ennakoitava. Jaan hallituksen huolen Suomeen koh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

distuvista turvallisuusuuhista, ja pidän tärkeänä, että Suomi varautuu myös hybrdivaikuttamisen keinojen kohteeksi joutumiseen. Keinot hybrdivaikuttamisen ja muiden turvallisuushkien torjumiseen eivät kuitenkaan saa olla perusoikeuksien vastaisia. Näin todetaan myös komission maahanmuuttoa ja turvapaikkapolitiikkaa koskevassa tiedonannossa, johon myös hallitus tässä käännytyslain voimassaolon jatkamista koskevassa esityksessään viittaa.

Esityksellä jatkettaisiin niin sanotun käännytyslain voimassaoloa puolellatoista vuodela. Lain sisältö pysyisi tällä esityksellä ennallaan. Siten myös ongelmat lain sisällössä ovat edelleen samat kuin viime kesänä lain ensimmäistä kertaa voimaan tullessa. Esitys on ristiriidassa niin perustuslain, EU-oikeuden kuin kansainvälisten sopimusten kanssa. Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamisen rajoittaminen tämän esityksen mukaisesti voi johtaa tilanteeseen, jossa välineellistetyin maahantulon kohteeksi joutuneiden ihmisoikeudet sivuutetaan. Tästä tässä esityksessä viime kädessä on kyse.

Arvoisa puhemies! Tämän lain käsittelyssä niin viime kesänä kuin nyt — ja kun puhutaan kansallisesta turvallisuudesta — sivuutetaan usein se, että vahva oikeusvaltio ja kansainvälisiin sopimuksiin sitoutuminen on myös itsessään turvallisuuskysymys ja keskeinen osa globaalia turvallisuutta. Kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän vahvistamiseen on sitouduttu myös ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa, mutta hallituksen konkreettisissa toiminna tämä tavoite ei näy.

Käännytyslaki on murtuma oikeusvaltiossamme. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa meidän olisi nimenomaan tehtävä kaikkemme oikeusvaltion vahvistamiseksi, sillä se lisää osaltaan yhteiskunnan vakautta, auttaa ylläpitämään yhteiskunnan toimivuutta myös kriisitilanteissa ja estää mielivaltaista vallankäyttöä. Huolestuttava oikeusvaltioiden rapauttaminen on pysäytettävä kaikkialla Euroopassa, sillä myös jäsenvaltioiden keskinäinen luottamus voi säilyä vain, jos jaamme yhteisen, oikeusvaltioon perustuvan arvopohjan.

Arvoisa puhemies! Näiden epäkohtien lisäksi haluan nostaa vielä esiin sen, että nyt aiemmin väliaikaisesti vuodeksi säädetyn poikkeuslain voimassaoloa ollaan siis jatkamassa yhdellä kertaa puolellatoista vuodela. Näyttää siltä, että tästä poikkeuksena säädetystä laista ja ihmisoikeuksien vastaisesta tilanteesta hallitus onkin hivuttamassa uutta normaa, ja tätä ei pidä eikä voi hyväksyä.

Vihreät ja vasemmistoliitto vastustivat tätä lakia viime kesänä. Jätimme asiaan vastalauseen hallintovaliokunnassa myös tämän esityksen käsittelyssä, ja tulemme tätä myös tässä salissa vastustamaan, kun se kohta tässä käsittelyssä on edessä. Toivon tietenkin, että enemmistö tälle tästä salista vielä löytyisi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

16.14 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Aloitan mielelläni siitä, mistä vaikuttamme olevamme samaa mieltä, koska sitäkin tässä keskustelussa on paljon. Kaikki nähdäkseni tässä salissa jakavat sitoutumisemme Suomen rajaturvallisuuden puolustamiseen ja myös vahvistamiseen. Kaikki tuntuvat olevan samaa mieltä siitä, että Venäjän raakalaismainen diktatuuri muodostaa uhan sekä Suomelle että laajemmin Euroopalle ja vapaalle maailmalle. Kaikki tuntuvat myöskin jakavan sen käsityksen, että Venäjän hybrdivaikuttaminen on aito ja merkittävä ongelma ja siihen pitää määrätietoisesti puuttua. Ja kuuloselin, että siitäkin olisimme ehkä samaa mieltä, että tässä välineellistetyssä maahanmuutossa turvapaikanhakijoiden käyttäminen välineenä on myös väärin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Mutta sitten olemme toki myös monesta asiasta ehkä perustavanlaatuisestikin eri mieltä.

Edustaja Rostila haastoi vihreiden ja vasemmistoliiton esittämää kritiikkiä käännetyssälain laillisuuteen liittyviä ongelmia kohtaan. Tätä käsiteltiin toki vuosi sitten keskustelussa seikkaperäisesti, joten ehkä tässä yhteydessä tyydyn vain lainaamaan perustuslakivaliokuntaa. Perustuslakivaliokunta lausunnossaan totesi, että lakiehdotus on ristiriidassa Suomen perustuslain erinäisten perusoikeussäännösten kanssa. Niin ikään perustuslakivaliokunta lausui, että lakiehdotuksen sääntely ei ole yhteensopiva Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa. Tämä on, tai ainakin sen pitäisi olla, jokseenkin kiistatonta, kun perustuslakivaliokuntakin sen näin selväsanaisesti toteaa.

No, edustaja Limnell yritti tehdä eroa ikään kuin aitojen turvapaikanhakijoiden ja välineellistettyjen turvapaikanhakijoiden välille. Perustuslakivaliokunta ehkä vähän tehtävästään erkaantuen päätyi samoille urille omassa lausunnossaan, kun se pohdiskelee siellä, että kysymys ei ole siitä, että turvapaikanhakijoiksi ilmoittautuvat henkilöt hakeutuisivat Euroopan pohjoisimmalle rajalle spontaanisti. Mutta kaksi asiaa voi olla yhtä aikaa totta: ihminen voi olla turvapaikanhakija ja todellakin turvan tarpeessa lähtömaansa tilanteen takia, ja häntä voidaan välineellistää. Se, että Venäjä välineellistää turvapaikanhakijoita, ei tee näistä turvapaikanhakijoista jotenkin epäaitoja, ja sen takia näitä turvapaikanhakijoita pitäisi kohdella turvapaikanhakijoina, vaikka Venäjä heitä näin kyynisesti ja julmasti välineellistäisikin.

Tähänastisessa keskustelussa en ole huomannut, että olisi pantu merkille perustuslakivaliokunnan nähdäkseni ihan painavia huomautuksia, joista se painavin on toki koskien tätä lain johtolauseetta. Ainakin oman parlamentaarisen kokemukseni perusteella on kohtuullisen topakkaa, kun perustuslakivaliokunta kiinnittää valtioneuvoston ”vakavaa huomiota”. Siis luen tätä niin, että perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esitys on tältä osin aika perustavanlaatuisesti epäonnistunut. No, ongelma on helposti korjattavissa, mutta kun perustuslakivaliokunta joutuu siitä ylipäättään huomauttamaan, niin tulkitsen, että hallitus siitä melkoiset nuhteet saa.

Perustuslakivaliokunta on myös esittänyt toiveen, että oikeusturvamekanismia olisi paikallaan edelleen kehittää, jotta saataisiin kavennettua perustuslaista tehtävää poikkeusta. Näin ei kuitenkaan ole nyt tehty. Hallintovaliokunnan mietinnössä ei ole elettäkään siihen suuntaan, että oikeusturvamekanismia olisi nyt tässä esityksessä parannettu, joten ongelmat myöskin säilyvät perustuslakivaliokunnan huomautuksesta huolimatta entisellään.

Niin ikään perustuslakivaliokunta pyysi hallintovaliokuntaa arvioimaan eduskunnan asemaa nyt arvioitavan lain mukaisissa menettelyissä sekä sitä, ovatko eduskunnan vaikutusmahdollisuudet riittäviä. Jälleen kerran hallintovaliokunta ei ole tähän huutoon juurikaan vastannut. Se sivuuttaa aika tyynesti sen melko köykäisen roolin, joka eduskunnalle tässä käännetyissa edelleen tarjotaan jälkikäteisarvioinnissa.

Loppuun, arvoisa puhemies: Haluan palata siihen, mitä edustaja Limnell toistuvasti sanoi sekä debatti- että varsinaisessa puheenvuorossaan. Hän puhui siitä, että käännetyissa päätetään, mitä sallimme, mitä siedämme ja mitä suojelemme. Käännetyissa, nyky-
muotoisessa esityksessä, me olemme sallimassa sen, että ihmiset voidaan käännettää rajalta mahdollisesti omaan kuolemaansa tai hyvin vakavaan uhkaan. Me olemme sietämässä sitä, että joustamme omasta perustuslaistamme ja kansainvälisistä velvoitteista. Ja mitä suojelemme? No, emme ainakaan kansainvälistä sääntöpohjaista järjestystä ja perusoikeuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

16.19 Janne Jukkola kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen rajaturvallisuus on kansallisen turvallisuuden ydintä. Euroopassa on sota, ja olemme nähneet, miten Venäjä käyttää siirtolaisuutta ja rajanylityspaikkoja painostamisen välineinä. Meidän on oltava varautuneita tilanteisiin, joissa laajamittainen välineellistetty maahantulo voi horjuttaa yhteiskuntamme vakautta ja kansalaisten luottamusta. Juuri tähän tarpeeseen vastaa rajaturvallisuuslaki, jonka jatkamista hallitus nyt esittää. Laki mahdollistaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten keskittämisen vain yhteen rajanylityspaikkaan tilanteessa, jossa Suomeen kohdistuu välineellistettyä maahantuloa. On tärkeä myös ymmärtää, että kyseessä ei ole hätävarjelun liioittelu vaan hallittu, oikeusvaltioperiaatteita kunnioittava valmius toimia poikkeuksellisissa olosuhteissa. Suomi ei luovu kansainvälisistä velvoitteistaan vaan varautuu siihen, että rajoillamme voidaan käyttää ihmisiä hybridivaikuttamisen välineenä. Me suojaamme omaa yhteiskuntaamme ja samalla annamme rajaviranomaisille toimivallan turvata koko yhteiskunnan toimintakyky.

Arvoisa rouva puhemies! Tilanne itärajalla on edelleen jännittynyt, vaikka tilanne on tällä hetkellä hyvin hallinnassa. Meidän on silti varauduttava nopeisiinkin muutoksiin. Kyse ei ole pelkästään fyysisestä turvallisuudesta vaan myös kansalaisten kokemasta turvallisuudesta, yhteiskunnan toimintavarmuudesta ja siitä, että kansainväliset pelisäännöt pidetään kunnossa. Rajaturvallisuuslaki on hallituksen vahva viesti siitä, että Suomi ottaa turvallisuutensa vakavasti. On tärkeää jatkaa lain voimassaoloa, jotta meillä on työkalut käytössä, jos tilanne rajoilla jälleen kiristyy. Näin toimien suojelemme kansalaisiamme ja koko yhteiskuntaamme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

16.22 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Turvallisuustilanne Suomen itärajalla ei ole helpottunut. Vaikka ajoittain raja-alue vaikuttaisi ulkoisesti rauhalliselta, uhkakuvat eivät ole kadonneet mihinkään, päinvastoin. Julmaa hyökkäyssotaa Ukrainassa käyvä itänaapurimme toimii arvaamattomasti ja käyttää hybridivaikuttamisen keinoja laajasti myös Euroopassa ja erityisesti Suomen rajoilla. Tällaiseen tilanteeseen ei ole varaa suhtautua hyväuskoisesti. Toimivalla lainsäädännöllä meidän tulee huolehtia ennen kaikkea siitä, ettei hyväuskoisuus vie meiltä turvallisuutta.

Yksi keskeisimmistä hybridivaikuttamisen muodoista on välineellistetty maahantuloilmiö, jolla pyritään horjuttamaan rajaturvallisuutta ja yhteiskuntarauhaa. Tällaiseen uhkaan vastaaminen vaatii ennakoivia, määrätietoisia toimia sekä ajantasaista lainsäädäntöä. Nyt käsiteltävänä oleva lainsäädännöllinen varautuminen ei saa tässä tilanteessa päättyä, sitä on edelleen jatkettava.

Vuoden 2023 tapahtumat muistuttavat meitä siitä, kuinka nopeasti ja ennakoimattomasti tilanne rajalla voi kriisiytyä. Tuolloin itärajallemme tuli lyhyessä ajassa ennakoimattoman suuri määrä turvapaikanhakijoita, ja tilanne saatiin rauhoittumaan vasta, kun raja suljettiin kokonaan. Tämä osoitti kiistatta sen, että normaaliolojen lainsäädäntö ei riitä vastaamaan uhkiiin silloin, kun kyse on järjestelmällisestä, valtiollisesti ohjatusta hybridivaikuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Nyt käsitellyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tämän niin sanotun rajan poikkeuslain voimassaoloa jatketaan 31.12.2026 saakka. Itse lain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

sisältöön ei ehdoteta muutoksia. Lain tavoitteena on torjua Suomeen kohdistettavaa painostamista, vahvistaa rajaturvallisuutta ja varautua maahantulon välineellistämisen vakavampiin uhkakuviin.

Kuten hallintovaliokunta mietinnössään korostaa, ovat rajalain mukaiset poikkeustoimet edelleen välttämättömiä. Lähes mikään vallitsevissa olosuhteissa ei sitten lain säätämisen ole muuttunut parempaan suuntaan, ja ne samat syyt, joiden vuoksi laki alun perin säädettiin, ovat edelleen olemassa. Emme voi kuvitella olevamme suojassa vain siksi, että rajalla on nyt hiljaisempaa. Päinvastoin, meidän on oltava valmiina toimimaan heti, jos tilanne sitä edellyttää.

Arvoisa puhemies! Suomi on Naton ulkorajavaltio, ja maamme strateginen sijainti tekee meistä entistä haavoittuvampia hybridi-vaikuttamiselle. Suojelupoliisi on toistuvasti nostanut esiin välineellistetyin maahantulon konkreettisenä uhkana. Meidän on poliittikkoina huolehdittava siitä, että maamme viranomaisilla on käytössään riittävän tehokkaat keinot vastata nopeasti ja tehokkaasti muuttuviin uhkakuviin. Tässä laissa ei suinkaan ole kyse maahanmuutosta eikä yksittäisistä rajanylityksistä, kyse on Suomen itsemääräämisoikeudesta. Päätösvalta Suomen rajaturvallisuudesta kuuluu suomalaisille. Nyt käsittelyssä olevalla lailla onkin pyritty varmistamaan juuri se, että päätösvalta rajamme suhteen pysyy omissa käsissämme. Suomen perustuslain 1 §:ssä todetaan, että Suomi on täysivaltaisen tasavalta. Täysivaltaisuus tarkoittaa muun muassa oikeutta päättää itse siitä, kenet päästämme rajojamme sisäpuolelle. Tämä oikeus kuuluu yksin Suomen valtiolle, ei ulkovalloille, ei järjestäytyneelle vaikuttamiselle.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma linjaa selkeästi, että Suomi varautuu turvallisuushiin realistisesti ja ennakoivasti. Tämä esitys on osa tätä linjaa. Kun mikään turvallisuusympäristössä ei ole helpottunut, ei lainsäädäntökään pidä purkaa. Nyt ei ole aika hyljittää vaan vahvistaa varautumista entisestään. Tämä poikkeuslaki ei ole normaalia lainsäätelyä, mutta emmehän me elä normaalissa ajassa. Suomen on oltava valmis ei ainoastaan reagoimaan vaan ennakoimaan ja ehkäisemään sellaisia uhkia, jotka voivat horjuttaa turvallisuuttamme. Meillä on velvollisuus puolustaa rajojamme silloin, kun niitä koetellaan, ja huolehtia siitä, että yhteiskuntamme säilyy turvattuna ja toimintakykyisenä myös tulevaisuudessa. — Kiitos. [Timo Heinonen: Erinomainen puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

16.27 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä rajaturvallisuuslaki ei ole vain reaktio kriisiin. Se on välttämätön toimi osana turvallisuusajattelua, jossa varautuminen on keskeistä. Itärajamme ei ole enää pelkästään maantieteellinen kysymys. Se on osa Suomeen kohdistuvaa painostusta ja hybridi-vaikuttamista, jota meidän on kyettävä torjumaan uskottavasti.

Kun rajaturvallisuuslaki säädettiin, sen taustalla oli hyvin käytännöllinen ongelma. Rajaviranomaisilla ei ollut tarvittavia keinoja vastata tilanteeseen, jossa ihmisiä käytettiin tarkoituksella hyväksi painostuksen välineinä. Tämä ei ollut hypoteettinen uhka vaan nähty ja koettu ilmiö. Tässä tilanteessa rajaviranomaiset tekivät selväksi, että tarvitaan uusi työkalu heidän työkalupakkiinsa. Eduskunta vastasi tähän vastuullisesti ja samalla huolehti siitä, että oikeusturva toteutuu myös poikkeusoloissa. Tällä linjalla on syytä jatkaa.

Rouva puhemies! On myös huomattava, että vaikka lakia ei ole otettu käyttöön, sen voimassaolo on osa ennaltaehkäisyä. Meillä on ollut tarvittava varautuminen olemassa, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

myös tällä on merkitystä siihen, että rajatilanne ei ole eskaloitunut entisestään. Hallintovaliokunnassa saamamme selvityksen mukaan tilanne rajalla voi muuttua hyvinkin nopeasti. Tässä epävarmassa tilanteessa varautuminen on viisautta, ja mikäli tilanne eskaloituisi, reagointi olisi ehdottoman paljon haastavampaa ja vaikeampaa.

Suomi on sekä EU:n että Naton ulkoraja. Olemme osana eurooppalaista ja läntistä turvallisuusjärjestelmää. Meillä on velvollisuus suojata rajamme, ei ainoastaan itsemme vaan myös liittolaistemme puolesta. Suomen turvaaminen on kaikista tärkeintä, mutta myös tästä näkökulmasta katsottuna tämän lain jatkaminen ei ole vain perusteltua vaan myös välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Tämä laki ei uhkaa oikeusvaltiota, tämä laki puolustaa sitä. Tämä laki ei luo uhkakuvia, se vastaa niihin. Siksi toivon, että tämä laki saa riittävän kannatuksen täällä eduskunnassa. Kannatan hallituksen esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

16.30 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskusta tukee rajaturvallisuuslain voimassaoloajan jatkoa samoilla perusteilla kuin tuimme vuosi sitten, viime kesänä, alkuperäisen lain hyväksymistä. Itse olen osallistunut tämän esityksen käsittelyyn sekä hallintovaliokunnassa että sitä ennen perustuslakivaliokunnassa, ja näissä puitteissa saamani tiedon perusteella tämän lain hyväksyminen, voimassaoloajan jatkaminen, on välttämätöntä.

Kuten tässä olemme varmasti useissa kollegojen puheenvuoroissa aikaisemminkin kuulleet, turvallisuusviranomaisten mukaan tilannekuva, välineellistetyin maahantulon uhka, sen aiheuttama turvallisuusuhka, Suomen rajoilla ja Suomen sisäisesti sen toteutuessa ei ole poistunut mihinkään. Sen takia nämä lain suomat valtuudet on syytä Suomen viranomaisella, Suomen hallituksella ja sen kautta sitten rajaviranomaisilla olla ikään kuin pöytälaatikossa tämän tilanteen näin eskaloituessa.

Tässä on, arvoisa rouva puhemies, paljon nyt keskusteltu tästä oikeustilasta. Perustuslakivaliokunnassa tälläkin kertaa käsitelimme tätä hyvin perusteellisesti, koska tämä on kieltämättä oikeudellisesti todella monimutkainen ja vaikea esitys. Tätähän nyt esitetään hyväksyttäväksi niin sanottuna poikkeuslakina, ja se tarkoittaa sitä, että lakiesityksessä poiketaan tietyistä perustuslain suojaamista säännöksistä, mihinkä kylläkin meidän voimassa oleva perustuslaki on mahdollisuuden tietyillä tiukoilla rajauksilla jättänyt. Toisaalta voi pohtia myös näin, että jos nyt emme tällä kertaa tai viime kesänä olisi tätä lakia hyväksyneet, niin mikä sen seurauksena syntynyt tila Suomessa olisi ja mikä oikeustila, eri ihmisten perusoikeuksien tila, siinä tilanteessa vallitsisi. Eli tämän lain hyväksymällä suojaamme toisia oikeushyviä, toisia perusoikeuksia, ja mielestäni tämä on siltäkin osin välttämätöntä.

No, tässähän nyt ennen kaikkea kajotaan useiden kansainvälisten sopimusten, alun perin Geneven sopimuksen, suojaaman niin sanotun palautuskiellon tai joukkokarkotuskiellon osalta. Tässä poiketaan käytännössä siitä. Perustuslakivaliokunnassa saimme hyvin kattavan selvityksen siitä, mitenkä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa tämä oikeustila on kehittynyt. Nythän varsinaisesti Geneven sopimuksen alkuperäisessä tai Euroopan ihmisoikeussopimuksen varsinaisessa sopimustekstissä ei tätä palautuskieltoa mainita, siis sitä, että suojaa ja turvaa hakevia ei tietyissä olosuhteissa voisi pois käännyttää. Tämä oikeustila on syntynyt muun muassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden, rat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

kaisujen pohjalta. Saimme selvityksen valiokunnassa, että tämä oikeustila ja käytäntö on syntynyt täysin toisenlaisissa tapauksissa, tapauksissa, joissa ei ole ollut kyse maahantulon välineellistämisestä tai siitä, että turvapaikanhakijoita käytetään jollakin tavalla aseena toista valtiota vastaan. Tämä tilannehan kertoo siitä — Euroopan ihmisoikeustuomioistuinmessä on tämä Liettuaa ja Puolaa koskeva kantelukin vireillä — että oikeustila, kansainvälinen oikeus on tältä osin nyt kehitymässä mahdollisesti toiseen suuntaan, ja tämäkin ehkä lisää sitä vaikeuskerrointa, kun nyt sitten Suomen hallitus ja eduskunta on tätä lakia omalta osaltaan säätämässä.

Omalta osaltaan tähän liittyy myös tämä EU-oikeus. Euroopan komissiohan on antanut tästä tiedonannon, jossa sitten ikään kuin annetaan väljyyttä jäsenmaille tästä säätämiseen ja tämän uhkan torjumiseen. Kuitenkin ne varsinaiset lainsäädäntöehdotukset toki vielä varsin tuoreen komission osalta puuttuvat. Toivoisinkin ja peräänkuuluttaisin voimakkaasti sitä, että Euroopan komissio nyt toteuttaisi ne lupaukset, joita komission työn alkaessa annettiin siitä, että jäsenmaille annettaisiin näitä välineitä, säädettäisiin keinoja, millä tähän välineellistettyyn maahantuloon voidaan yhtenäisesti koko EU:n alueella puuttua. Se helpottaisi kovasti meitä Suomessakin. Meidän ei tarvitsisi sitten pähkiä tämän asian kanssa niin paljon, jos meillä olisi koko unionissa selkeät käytännöt ja selkeät, riittävän toimivat ja tehokkaat välineet, joilla tätä turvallisuusuhkaa voidaan ensinnäkin torjua ja sitten hallita. Tässä komission on syytä nyt sitten olla hyvin toimielias, kun kerran on näin luvattu.

Vielä, arvoisa rouva puhemies, näihin oikeudellisiin näkökohtiin kaksi huomiota. Ensinnäkin täällä edellisessä ansiokkaassa puheenvuorossa viitattiin kansalliseen itsemääräämisoikeuteen, ja perustuslakivaliokunta kiinnitti tähän huomiota. Huomasimme myös sen, että kansalliseen suvereniteettiin, itsemääräämisoikeuteen, liittyvä keskustelu Suomessa menneinä vuosikymmeninä on kiinnittynyt vain sellaisiin tilanteisiin, jolloinka on ollut puhe siitä, kun Suomi kansainvälisen sopimuksen nojalla itse eduskunnan päätöksellä luovuttaa toimivaltaansa: nyt viimeksi tietyiltä osin, kun liityimme Pohjois-Atlantin liittoon, Euroopan unioniin liittyminen. Näissä on vapaaehtoisesti eduskunnan päätöksellä luovutettu päätösvaltaa Suomen sisäisistä asioista Suomen ulkopuolelle. Tässä tilanteessa on kyse siitä, että jokin toinen valtio ottaa itsemääräämisoikeuden omiin käsiinsä. Mielestäni tässä on nyt olennaista huomata se ja muistaa se, että oikeusvaltion aivan keskeinen lähtökohta on se, että maa on suvereeni, se päättää itse omasta oikeusjärjestyksestään ja pystyy järjestämään yhteiskuntansa ja hallintonsa sillä tavalla, että oikeusvaltio voi toteutua. Nythän, jos emme tätä välineellistettyä maahantuloa pystyisi torjumaan, se johtaisi tilanteeseen, jossa päätösvalta siitä olisi jollakin muulla, ei meillä. Tämä ei kuulu mielestämme oikeusvaltioon, ja tässäkin nyt uudenlaista tulkintaa varmasti tarvitaan, ja sitä perustuslakivaliokunta omalla lausunnollaan myös omalta osaltaan tuli tehneeksi.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten aloitin, tämä laki on äärimmäisen tarpeellinen, ja toivomme keskustana sille laajaa kannatusta eduskunnassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

16.38 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Aluksi haluan kiittää edustaja Honkosta hyvästä puheenvuorosta ja koko perustuslakivaliokuntaa hyvästä lausunnosta tässä asiassa.

Sanoin jo aikaisemmin tässä keskustelussa, että tätä lakia koskevassa oikeudellisessa ja poliittisessa keskustelussa on ytimeltään kyse seuraavasta: tuleeko demokraattisella oike-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

usvaltiolla Suomella olla tarvittaessa mahdollisuus torjua sellaista toimintaa, jossa vihamielinen naapurivaltio, diktatuurinen Venäjä, väärinkäyttäen — siis väärinkäyttäen — kansainvälisiä sopimuksia ja hyväksikäyttäen lähinnä kolmansien maiden kansalaisia niin sanottuina turvapaikanhakijoina pyrkii painostamaan, horjuttamaan tai hämmentämään Suomea tai Suomen kautta muita Euroopan unionin jäsenmaita?

Edustaja Tynkkynen aiemmassa keskustelussa vastasi sanomalla, että jos meitä pyritään hämmentämään, niin paras vastaus on se, että emme hämmenny. Vihreät ajavat siis kantaa, jossa Suomella ei pidä olla mahdollisuutta torjua kuvaamaani toimintaa.

Mehän emme tiedä, mitkä ovat Venäjän johdon motiivit, mutta itse ajattelen, että on useampi motiivi. On se motiivi, että häiritään ja hämmennetään Suomea. On se motiivi, että globaaliin etelään voidaan mennä todistamaan, että katsokaa, miten länsimaat ovat kaksinaamaisia, tulevat tänne teille opettamaan perus- ja ihmisoikeuksia ja sitten säättävät tällaisia lakeja. Mutta on mahdollisesti myös se motiivi, että jos tämä reitti olisi vetänyt eli jos sen jälkeen, kun Putin oli työntänyt tänne toistatuhatta ihmistä, olisi käynyt ilmi, että näin voidaan toimia, työntää tuhansia tai kymmeniätuhansia Suomen kautta, yksi motiivi olisi saattanut olla se, että tämä on hyvä reitti työntää ihmisiä Suomen kautta muualle Schengen-alueelle, esimerkiksi Saksaan tai Itävaltaan, jossa uusi, voimakkaampi pakolaiskeskustelu olisi ottanut tulta ja tukenut siellä äärioikeistoa, joka jo nyt ammentaa politiikkaansa nimenomaan pakolaisasioilla.

Oma vastaukseni, toisin kuin vihreiden, on tähän esittämäni kysymykseen se, että kyllä, oikeusvaltio-Suomella pitää olla tähän sekä oikeudellinen mahdollisuus että sen pitää poliittisesti näin järkevällä tavalla toimia.

Nimittäin vastakkainen näkemys, se, mitä täällä kaksi vasemmistolaisinta puoluetta eli vasemmistoliitto ja vihreät edustavat, eli se, että me emme voisi torjua tällaista toimintaa, tarkoittaisi sitä, että sotaa Euroopassa käyvä Venäjä, diktatorinen Venäjä, voisi itse päättää, missä tarkoituksessa se työntää Suomeen ihmisiä. Se voisi itse päättää, milloin se työntää Suomeen ihmisiä. Se voisi päättää, minkä määrän se työntää Suomeen ihmisiä: kymmeniä, satoja, tuhansia tai kymmeniätuhansia. Se voisi itse päättää, minkämaalaisia ihmisiä se työntää tänne. Ja se voisi myös päättää itse, keitä henkilöitä se työntää tänne, siis myös sellaisia henkilöitä, jotka itsessään ovat jo vaara tai uhka Suomen turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle. Eli Venäjä saisi itse päättää. Tätäkö nämä kansainväliset sopimukset tarkoittavat? Eivät todellakaan mielestäni tarkoita. Ja tätäkö me haluamme? No, emme todellakaan halua.

Vasemmisto täällä sanoi, että tämä on vastoin EU-oikeutta. Katsotaanpas vähän tätä puolta.

Nimittäin EU-komissio voisi halutessaan jo pelkkien pykälien perusteella, vaikka lakia ei ole jouduttu ottamaan käyttöön — ja hyvä niin — käynnistää Suomea vastaan niin sanotun rikkomusmenettelyn. Ja neljä tai, oliko, peräti viisi oikeustieteilijää halusi palvella isänmaatamme siten, että he kantelivat EU-komissiolle tästä laista, jonka Suomen eduskunta viiden kuudesosan enemmistöllä on katsonut tarpeelliseksi Suomen turvallisuuden kannalta. No, mihin tämä kantelu on johtanut? [Timo Heinosen välihuuto] Onko komissio käynnistänyt Suomea vastaan rikkomusmenettelyn? Ei ole, ja kukaan ei voi väittää, etteikö komissiossa olisi tieto tästä laista — muun muassa tämän kantelun johdosta, ja varmasti tietoa on muutenkin.

Päinvastoin. Komissio on hyväksynyt tällaisen — mikäköhän olisi oikea termi tämmöiselle kannanotolle — julistuksen viime heinäkuun jälkeen, jolloin tämä laki edellisen ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

ran säädettiin. Ja siteeraanpa täältä pari kohtaa. Komissio lausuu näin: ”Kuten myös Eurooppa-neuvosto on todennut, komissio tunnustaa, että jäsenvaltioiden on kyettävä tekemään se, mikä on tarpeen, puolustautuakseen Venäjän ja Valko-Venäjän hybridihyökkäyksiltä ja taatakseen kansallisen turvallisuutensa, yleisen järjestyksensä ja suvereniteettinsä.” Ja vielä toinen sitaatti: ”Jäsenvaltioiden voi olla tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin, jotka saattavat merkitä vakavaa puuttumista perusoikeuksiin, kuten turvapaikkaoikeuteen ja liitännäisiin takeisiin, joihin sovelletaan perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan vaatimuksia. Perusoikeuskirjan perusoikeuksien käyttöä voidaan rajoittaa, jos siitä säädetään lailla, ja ainoastaan siltä osin kuin oikeuksien keskeinen sisältö taataan.” Ja niin edelleen. Juuri niin kuin Suomi tässä toimii.

Arvoisa rouva puhemies! Ehkä ihan lopuksi haluan sanoa sen, että aika paksua oli se vihreiden kampanja silloin viime heinäkuussa tätä lakia vastaan. Nimittäin tuolla verkossa levitettiin yli kymmensivuista moniväriavokuvilla varustettua kampanjaa, jossa väitettiin: ”Emme hyväksy käännetykslakia, joka heittää suomalaisen oikeusvaltion sekä ihmisoikeudet romukoppaan.” Eli nyt on siis vajaa vuosi sitten heitetty suomalainen oikeusvaltio ja ihmisoikeudet romukoppaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] On todella paksua tällaista väittää, [Puhemies koputtaa] mutta näin vihreät silloin epätoivoisessa kampanjassaan väittivät. [Juho Eerola: Nyt ei kehtaa olla edes kuuntelemassa! — Timo Heinonen: Se ei heille kyllä kannatusta lisännyt!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

16.46 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja jo tähän mennessä, ja edustaja Zyskowiec tuossa juuri ennalta vei paljon niitä sanoja, joita ajattelin itse käyttää. Olin myöskin tähän valmistanut valmiiksi puheenvuoron, mutta tämän keskustelun pohjalta totesin, että en lähde toistamaan asioita, joita täällä moneen kertaan on jo käyty läpi, mutta erityisesti haluaisin näihin muutamiin käytettyihin puheenvuoroihin käyttää kommentteja.

Itseäni tietysti harmittaa ajatus siitä, että vasemmalta laidalta edelleenkin käytetään argumentteja siitä, että tämä laki on laiton ja se on väärin. Kuten tässä ennalta jo on todettu, EU on antanut asiaan liittyvän tiedonannon, jossa se muun muassa toteaa, että jäsenvaltiot voivat ryhtyä poikkeuksellisiin toimenpiteisiin puolustautuakseen ulkoisilta uhilta. Ja juuri tätähän Suomi on tässä tekemässä, poikkeuksellisia toimenpiteitä, koska meillä on ulkoinen uhka olemassa. EU ei ole Suomea kohtaan käynnistänyt rikkomusmenettelyä, ja näin ollen ei ole todettu, että Suomi tässä olisi rikkonut EU-lainsäädäntöä tai toiminut vastoin EU:n sääntöjä. Päinvastoin tässähän on käynyt ilmeisesti niin, että Suomi on ikään kuin hoitanut EU:n tehtäviä, koska me olemme tehneet sitä lakia, jota EU:n komissiolta ollaan toivottu, sitä, että se esitys tulisi. Tämähän on johtanut siihen, että muut Euroopan maat, jotka ovat vastaavanlaisessa tilanteessa Venäjän rajanaapureina, ovat ikään kuin lähteneet pohtimaan, voisivatko hekin ottaa käyttöön vastaavanlaisen lain kuin Suomessa tällä hetkellä on.

Sitten täällä edustaja Tynkkynen pohti sitä, että jos puhutaan tuhansista tai muutamasta kymmenestä tuhannesta tulijasta maahan, niin ikään kuin se saisi Suomen sitten antautumaan tai alistumaan ja olisi viesti siitä, että me emme kestäisi sellaista määrää. Kyse ei varmasti ole kokonaisuutena siitä, vaan jokainen ymmärtää, että Venäjällä on suurena maana kyky tuoda kymmeniätuhansia, varmaan satojakintuhansia, ihmisiä, jos he niin haluavat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Itärajalla on varsin hyvät liikenneyhteydet, ja jos niitä tulijoita vapaasti haluaa tuoda, niin tulijoita kyllä riittää tuolla kolmansissa maissa: ei puhuta kymmenistätuhansista vaan sadoistatuhansista tai miljoonista, niin kuin julkisissa tiedoissa on saatavissa.

Sitten edustaja Kiljunen, joka juuri poistui salista, kysyi siitä, miksi tämä laki ei mahdollista rajan avaamista. Aika pitkälle se varmaan johtuu siitä, että tällä hetkellä se välineellistämisen kohdistuu rajanylityspisteisiin. Jos olisi tilanne, että meille tulisi välineellistettyä maahantuloa pelkästään maastorajojen kautta yli mutta rajanylityspisteillä olisi rauhallista, niin silloin periaatteessa tämä laki voisi mahdollistaa rajanylityspisteiden pitämisen auki siitä huolimatta, että tämä laki olisi voimassa. Toinen, mikä rajoittaa tämän lain käyttöä ikään kuin rajan avaamiseksi, on se, että tämä on säädetty, koska tämä on poikkeuksellinen, viimesijaiseksi keinoksi, ja siksi tätä ei voi ottaa käyttöön ennen kuin kaikki muut keinot, joita lainsäädäntö tuntee, on käytetty.

Sitten oli puhetta siitä, että ei voida perusoikeuksia murtaa tämän lain puitteissa. Siihen haluan vain todeta, että vahvimmatkin perusoikeudet voidaan joutua murtamaan maan täysivaltaisuuden turvaamiseksi. Toisin kuin edustaja Kontula esitti, esimerkiksi sodassa jopa tärkein ihmisoikeus eli oikeus elämään saa väistyä, kun vaakakupissa on valtion täysivaltaisuus. Pitäisi olla myöskin tyytyväinen siitä, että tätä lakia ei ole tarvittu. Se osoittaa, että tällä lailla on myös ennalta estävä vaikutus ollut olemassa.

Erityisen tyytyväinen olen myöskin siitä, että Rajavartiolaitoksen henkilökunta on ilmaissut tyytyväisyytensä lakiin ja kertonut, että ei ole tarvetta sitä muuttaa ja että laki on selkeä ja sen soveltaminen ei aiheuta merkittäviä ongelmia Rajavartiolaitoksen virkamiesten oikeusturvan osalta. Tämä on todella tärkeä asia, koska tästä käytiin viime vuonna paljon keskustelua.

Tässä ehkä nämä tärkeimmät huomiot, joita näihin puheenvuoroihin liittyen halusin kertoa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinäluoma poissa. — Edustaja Eerola.

16.51 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset tosiaan omasta puolestani hallintovaliokunnalle tästä mietinnöstä. Mehän tässä talossa säädämme lakeja, ja jos me tässä talossa lain säädämme, niin eihän se silloin voi olla laitton, kuten tänään on täällä väitetty. Perussuomalaiset ovat alusta asti tukeneet tiukkaa rajapolitiikkaa, ja kannatamme siis tosiaan hallintovaliokunnan mietinnön pohjalta tämän esityksen hyväksymistä.

Tämä laki, mitä tänään tosiaan käsitellään, ei ole ihan tavanomainen hallinnollinen säädös, vaan osa tätä meidän kansallista turvallisuusstrategiaa. Tässä on kyse välineellistetyn maahantulon torjuntalain jatkamisesta puolellatoista vuodella eli mahdollisuudesta rajoittaa suojelun hakemista tietyillä rajaosuuksilla, jos vieras valtio käyttää siirtolaisuutta vaikuttamisen keinona. Meillä ei ole varaa minkäänlaiseen löperyyteen itärajalla, ja erityisesti myös tässä vaiheessa aina korostan, että kaakkoisrajan tilanne on vakava. Venäjän toimet osoittavat sen, että maahantuloa voidaan käyttää hybridivaikuttamisen välineenä, ja tämän lain jatkaminen nyt puolellatoista vuodella on välttämätön varautumistoimi. Siitä, että meillä on ollut nyt mahdollisuus tällaisen lääkkeen käyttämiseen, voidaan todeta, että se on toiminut, ei ole tavallaan tarvinnut sitä aktivoida. Se on toiminut ennaltaehkäisevästi ja sinänsä siis täyttänyt tosiaan sen tarpeen.

No, muistan, kun vuosi takaperin tätä asiaa viimeksi käsiteltiin, että vasemmistoliitolla ja vihreillä, ja oliko jollakin muullakin vielä, oli kovasti huolta siitä, että Suomen kansain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

välinen maine nyt menee ja tullaan saamaan kovasti moitteita monesta suunnasta. Mutta nyt, kun vuosi on mennyt, ei ole tullut mitään moitteita yhtään mistään, tai ainakaan minun korviini ei ole sellaista sattunut. Päinvastoin, kuten edustaja Zyskowicz tuossa todisti, jopa EU-komissio on puoltanut ja kehunut tätä, että ikään kuin tästä Suomen mallista on tulossa... Tässä edustaja Honkonen toivoi, että Euroopan unionista tulisi yhteistä ja sieltä annettaisiin joitain välineitä, mutta nyt näyttää pikemminkin olevan niin, että tämä Suomen malli on se, joka leviää Eurooppaan ja sitä kautta tulee laajempaan käytäntöön. Ja jos näin on, niin hyvä.

Edustaja Zyskowicz otti tuossa myös hyvän pointin hetki sitten esille ja puhui siitä, että Venäjä päättää, keitä se voi päästää tänne, jos meillä ei tällaista rajaturvallisuuslakia olisi käytössä. Olen itse puhunut aikaisemminkin jopa tässä salissa ja muissa yhteyksissä siitä, että kun me puhutaan turvapaikanhakijoista, niin meillä on aina mielessä nämä kolmansien maiden turvapaikanhakijat, joita kenties lennätetään Afrikasta tai Lähi-idästä Moskovaan ja sitten kuljetetaan rajoille. Mutta jo 25—26 vuotta sitten, kun itse asiassa aloitin töissä turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa, venäläiset, siis etniset venäläiset, olivat joka vuosi top kymmissä turvapaikanhakijoina. Minulle tuli jo silloin mieleen se vaihtoehto, että jos Venäjä joskus haluaa olla vihamielinen, niin se voi lähettää 10 000 tai 20 000 ikään kuin ”turvapaikanhakijaa”, jotka saattavat hyvinkin olla Venäjän hallinnon tänne lähettämiä tihutöiden tekijöitä, jopa sotilaita tai muita sellaisia henkilöitä, joilla ei ole aitoa tarvetta turvapaikkaan. Hehän voivat sanoa olevansa, voivat keksiä olevansa, pietarilaisia seksuaalivähemmistön edustajia tai minkä tahansa uskonnollisen vähemmistön edustajia, ja sitten heidät otetaan tänne turvapaikkatutkintaan.

Ajatelkaa sitä, jos sieltä Venäjältä oikeasti tulisi joku 10 000—20 000 tällaista henkilöä, joiden pääasiallinen tarkoitus olisi ainoastaan sekoittaa tämä meidän järjestelmä ja kenties tehdä joitain tihutöitä ja aiheuttaa hybridiuhkia täällä maan sisällä kenties meidän energiantuotantolaitoksiin, sähkönjakelulaitoksiin, mitä tahansa tällaista. Voitte vain kuvitella, minkälaisia mahdollisuuksia siellä on. Tätä puolta ei ole tarpeeksi tuotu minun mielestäni esille, ja nyt kun tiedetään, mikä on Venäjän tahto ja kyky toimia monella muulla sektorilla, niin mikseivät ne käyttäisi tätä. No, nyt ainakin tietysti käyttävät, kun kuulivat, mitä puhuin täällä. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.56 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! SDP pitää Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamista ensiarvoisen tärkeänä. Suomi on samalla paitsi EU:n myös Naton ulkoraja. Siksi Suomella täytyy olla kaikissa tilanteissa käytössään tarvittavat keinot torjua Venäjän vihamielistä vaikuttamista rajoillamme. On hyvin valitettavaa, että tämänkaltaista lakia tarvitaan, ja toivomme, että tilanne muuttuisi mahdollisimman pian paremmaksi. Alkuperäinen rajaturvallisuuslaki on ollut voimassa vuoden, eivätkä lakiin liittyneet pelot esimerkiksi kansainvälisistä reaktioista ole toteutuneet, vaan Suomen linjaa on ymmärretty varsin laajasti.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen itärajan turvallisuuden takaaminen on yhtä ajankohtaista kuin vuosi sitten, ja rajaturvallisuuslaki säädettiin eduskunnassa vastauksena Venäjän hybridivaikuttamiseen välineellistetyn maahantulon muodossa. Turvallisuustilanne on edelleen rajalla jännitteinen mutta vakaa. Tilanne voi kuitenkin muuttua nopeasti. Maahanpyrkijöiden kauttakulku lähtömaista Suomen rajalle voi tapahtua muutamassa vuorokau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

nessa Venäjän viranomaisten ohjaamana ja kontrolloimana. Venäjältä Suomen rajalle johdavat hyvät liikenneyhteydet mahdollistavat laittomasti Suomeen pyrkivien sujuvan ja nopean liikkumisen. Salakuljetusorganisaatiot seuraavat tilanteen kehittymistä, koska ilmiöön liittyvän laittoman maahantulon järjestäminen on niille taloudellisesti erittäin tuottavaa toimintaa. Laittoman maahantulon järjestäjillä on myös kyky reagoida nopeasti. Näistä oli vuosi sitten viitteitä ja esimerkkejä, ja näin voi käydä myöskin nyt. Siksi, kun tilanne rajalla on pysynyt aika lailla samanlaisena, pitää aika pragmaattisesti katsoa tätä tilannetta tällä hetkellä.

Arvoisa rouva puhemies! Rajavartiosto on toteuttanut laajoja rajahenkilöstön koulutuksia ja luonut käytännön toimintatapoja lain tarkoittamiin tilanteisiin. Rajavartiostohenkilöstömme on tällä hetkellä osaavampaa ja paremmin varustautunutta kuin koskaan, mutta myös siellä koulutuksessa on toimintatapojen luomisessa painotettu ihmis- ja perusoikeusmyönteistä näkökulmaa näissä toimenpiteissä ja on pyritty ratkomaan ja lieventämään lainsäädännön ongelmakohtia näiden suhteen. Rajavartiolaitos käyttää noin 354 miljoonaa vuodessa — viime vuoden luku — toimintamenoihinsa, ja henkilöstöä on 3 000, vähän yli. Nyt kun täällä on näitä työkaluja, niin myös turvallisuustilanne edellyttäisi vähän isompaa henkilöstövahvuutta, ja toivoisinkin, että myös tätä näkökulmaa pidettäisiin yllä, kun tätä lakiakin tässä viedään eteenpäin. Rajavartioston suorituskyvyn turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Arvoisa rouva puhemies! Itäraja on ollut nyt suljettuna rajavartiolain nojalla, eikä tilanne ole merkittävästi muuttunut. Raja on pysynyt suhteellisen rauhallisena, eikä rajaturvallisuuslain poikkeusmenettelyä ole otettu käyttöön. Viranomaisten arvion mukaan Venäjällä on kuitenkin, niin kuin äsken kuvasin, edelleenkin valmius nopeasti käynnistää tarvittaessa välineellistetty maahantulo. Sitä, mikä on ollut tämän lain ennaltaehkäisevä vaikutus, on tietenkin mahdotonta sanoa, mutta nyt rajalla on ollut rauhallinen tilanne, ja sen vuoksi on järkevää, että jatkamme tätä lain voimassaoloa puolellatoista vuodelta eteenpäin. — Kiitos. [Timo Heinonen: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

17.01 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Olemme käyneet tänään tästä rajalaita minusta hyvää keskustelua, ja tässä on tullut isossa, isossa kysymyksessä, joka vuosi sitten oli suurenkin huomion kohteena sen valtavan suuren merkityksen vuoksi, nyt vähän pienempi huomio tälle asialle, mutta teema on edelleen iso, ja tämä jakaa tämän salin kantoja. Tämä rajalaki on joissakin tapauksissa myöskin aika kohtalokas, ja tämä puheenvuoroni on jonkin verran myöskin itsetutkiskelua.

Tässä rajalaissa on vahvoja perusteita äänestää sen puolesta, nimenomaan turvallisuus-kysymysten osalta ja myöskin ihmisoikeusongelmien osalta. Ne, sekä turvallisuusargumentit että ihmisoikeusargumentit, puoltavat lain hyväksyntää. Olemme myöskin kuulleet toisia puheenvuoroja, jotka ovat ihan yhtä painavia siinä mielessä, että lakia vastustetaan, ja sitä voidaan vastustaa sekä Suomen turvallisuusnäkökohdista että myöskin ihmisoikeus-kysymysten vuoksi. Olemme siis ympäröimässä neliötä, ja tämä dilemma on myöskin sisäisenä tuskanani tätäkin puheenvuoroa käyttäessäni.

Rajalaki epäilemättä — me kaikki olemme sitä mieltä — liittyy tähän turvallisuustilanteeseen ja Venäjän hybridi-vaikuttamiseen, joka, kuten Ben Zyskowicz sen hyvin muotoili, on siinä mielessä härskiä toimintaa, että se on vihamielistä toimintaa, jossa Venäjä aidosti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

väärinkäyttää itsekkin hyväksymäänsä Geneven pakolaissopimusta vuodelta 51. Se hyväksikäyttää vuorostaan haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä röyhkeällä tavalla, ja kaikki tämä johtaa siihen, että me koemme uhkaa täällä. Miksi? Ei siksi, että pakolaisten määrä Venäjältä olisi ollut suuri määrällisesti, vaan siksi, että se on välineellistettyä, siinä on valtiollinen toimija takana. Tämä muodostaa sen uhkan tässä. Se puoltaa tämän rajalain puolustamista.

Mutta myöskin vastustaminen nojautuu turvallisuusajatteluun siltä osin, että pienen maan niin kuin Suomen turvallisuus nojautuu monenkeskiseen järjestelmään, kansainvälisiin sääntöihin, sääntöpohjaiseen järjestelmään ja kansainväliseen oikeuteen, ja se on keskeinen turvallisuuskriteeri meillä. Sen lisäksi tämä rajalaki on sitten toisinpäin katsottuna ihmisoikeusongelma siinä suhteessa, että se rikkoo ennen kaikkea Geneven pakolaissopimusta. Siinä nämä kaikki operatiiviset pykälät rajalaissa koskettavat turvapaikanhakua. Palautuskielto kumotaan tässä suhteessa tältä osin, jos se otetaan käyttöön, ja myöskin joukkokarkotuskielto kumoutuu. Mutta rajan pysyvä kiinniolo on ihmisoikeusongelma. Se on nimenomaan myöskin liikkumisvapauteen liittyvä ongelma. Meillä oli yhdeksän miljoonaa itärajan ylitystä vuonna 2019, ja silloin se koskee näiden ihmisten liikkumisvapautta ja ihmisoikeuksia.

Minä aidosti hyväksyn tämän rajalain, jotta tämä pysyvä rajan kiinniolo-ongelma, joka on ihmisoikeusongelma, saataisiin hallitusti ratkaistua eli pystyttäisiin raja avaamaan. Tämä on se lähtökohta, miltä pohjalta minä puolustan tätä rajalakia, ja olen sen myöskin sanonut julkisesti monessa kohdassa, joskus kohtalokkain seurauksin.

Julkisessa keskustelussa on valitettavasti tullut esille myöskin se seikka, että jotkut ovat todenneet julkisesti, että minä omista intresseistäni olisin tätä rajalakia avaamassa. Tämä on julkinen tieto, että vaimoni on venäläistaustainen, on 20 vuotta jo Suomessa asunut, ja väitetään, että minulla on oma intressi voida tavata perheenjäseniäni eli vaimoni sukulaisia Venäjällä ja silloin tässä suhteessa minulla olisi oma intressi olemassa.

Vuosi sitten en sitä sanonut, nyt sen sanon, koska se on julkinen asia. Siitä ei ole kyllä paljon puhuttu, mutta se on julkinen asia. Minä olen ollut lähes kolme vuotta persona non grata Venäjällä. Minulla on pysyvä maahantulokielto Venäjälle. Tämä rajalaki, vaikka se mahdollistaisi rajan hallitun avaamisen, ei koske minua henkilökohtaisesti. Minä en pääse Venäjälle niin kauan kuin siellä on Putinin tyrannia vallassa. Minulla ei ole mahdollisuuksia olla nykyisen Venäjän hallinnon kanssa missään tekemisissä, ja tämä on lähtökohta.

Miksi minulla on pysyvä maahantulokielto? Siksi, että minulla on niin laajat yhteydet Venäjän oppositioon. Te tiedätte myöskin, että Julija Navalnaja esiintyi täällä, oli täällä paikalla eduskunnassa viime syksynä. Ja siksi, että olen myöskin äänestänyt ja toiminut Euroopan neuvostossa Venäjän hallintoa vastaan, muun muassa äänestänyt päätöslauselmassa, jossa Venäjä tuomitaan terroristivaltioksi.

Tämä on se lähtökohta, minkä takia olen... Tämä ei ole minulle henkilökohtainen asia siinä mielessä, että rajan avaaminen minua auttaisi. Henkilökohtainen ongelma se on aivan muusta syystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

17.06 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tätä rajalakia voisi kuvata Suomen turvalukoksi, mutta on harmi, että vihreät, vasemmistoliitto ja osa demareista haluaisi jättää oven auki. Nykyinen Suomen turvallisuustilanne on vakava. Venäjä on meitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

ja liittolaisiamme kohtaan vihamielinen, uhkaava ja sen toimintaa on vaikea ennakoida, puhumattakaan siitä, mitä se tekee Ukrainassa.

Hallintovaliokunta sai eilen valmiiksi mietinnön hallituksen esityksestä jatkaa rajalain voimassaoloa vuoden 2026 loppuun. Pidän lain jatkamista ehdottoman tärkeänä Suomen turvallisuuden kannalta.

Eri turvallisuusviranomaiset ovat tuoneet esille, kuinka turvallisuushat Venäjän osalta eivät ole kadonneet mihinkään. Itärajan tapahtumat vuoden 2023 lopulla osoittivat, että Venäjä käyttää välineellistettyä maahantuloa hybridisodankäynnin keinona. On selvää, että ilman rajalakia Suomi olisi melko aseeton tällaista vaikuttamista vastaan.

Arvoisa puhemies! Haluan tuoda ilmi joitakin tärkeitä faktoja, miksi tämä laki on niin tarpeellinen:

1) Venäjän rajavartiosto on FSB:n alainen organisaatio, eikä Venäjän raja-aseman kautta ilman viisumia Suomeen pääse kuin FSB:n hyväksynnällä varsinkaan näinä aikoina, jolloin Venäjä on sodassa Ukrainaa ja koko länttä vastaan. FSB itsessään on suoraan Kremlin alainen organisaatio, ja täten se ei tekisi mitään itärajan aiempaa nähtyä sisäänmarssia vastaavaa toimenpidettä ilman Kremlin hyväksyntää. Tämä on se syy, miksi raja on nytkin kiinni. Aiemmin tulleet miehet ovat käytännössä suoraan Kremlin valikoimia, eli suomeksi jokainen Venäjän kautta ja heidän raja-asemansa läpi tänne kävellyt mies kolmannesta maasta on FSB:n tänne lähettämä. Tämän lisäksi Venäjän toimintatapoihin on muualla kuulunut esimerkiksi se, että maa on ujuttanut tulijoiden joukkoon omien turvallisuuspalveluiden henkilöstöä ja jopa operatiivisia toimijoita. Ja kun jatkuvasti sanallisesti meitä uhkaava Venäjä on tehnyt ja tekisi näin, kyseessä ei ole mikään nuorison käyttämä slangisana termillä ”pränkkäys”, vaan vakavaakin vakavampi asia.

2) Ennen rajan sulkua itärajan kautta Suomeen tuli noin 1 300 kolmansien maiden kansalaista ennen kuin hallitus sulki rajan. Suomen poliisikin arvioi silloin, että maahan saapuvien ihmisten mukana Suomeen saapuu todennäköisesti sisäistä turvallisuutta vaarantavia henkilöitä, joista osalla voi olla jopa sotarikostusta. Ja miten kävi? Keskusrikospoliisi, krp, on kertonut jo viime vuonna tulijoista uusia tietoja. Sen mukaan poliisi on kirjannut ainoastaan viime vuoden puolella noin 50 rikosilmoitusta, joissa epäiltyinä on juurikin näitä henkilöitä. Poliisi on kertonut, että rikosepäilyt koskevat ennen kaikkea henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia ja omaisuusrikoksia. Joukossa on myös seksuaali-, huumausaine- ja liikennerikosepäilyjä sekä epäilyjä viranomaisia vastaan kohdistuneista rikoksista. Nämä eivät ole mitään lieviä rikkeitä vaan erittäin vakavia rikoksia.

3) Venäjän toiminta itärajalla oli meitä kohtaan testi. Venäjä testasi, kykenemmekö me, ja testaa edelleen, toimimaan ja kykenimmekö toimimaan hybridihyökkäyksen edessä vai lamaannummeko me. He testasivat ja testaavat, pysymmekö me yhtenäisinä vaiko emme. He testasivat ja testaavat, kykenemmekö me turvaamaan Suomen itsemääräämisoikeuden ja maamme turvallisuuden. Tämä testi meidän on läpäistävä, tai muuten Suomen itsemääräämisoikeus on vaarassa.

4) Itärajaa ei ole enää pelkästään Suomen ja Venäjän raja. Se on myös EU:n ulkorajan lisäksi Naton itäinen ulkoraja. Venäjä on jo hyökännyt myös EU:n ja Naton ulkorajaa kohtaan pakolaisasetta hyväksikäyttäen. Kansallisen turvallisuuden lisäksi on tärkeää näyttää meidän kumppaneillemme, että me täällä kykenemme turvaamaan EU:n ja Naton pisimmän Venäjän vastaisen ulkorajan.

Arvoisa puhemies! Jatkan puhettani seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

17.11 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Emme ole sodassa, mutta emme elä oikein rauhassakaan. Meidän kansanedustajien tärkein tehtävä on varmistaa maamme turvallisuus, niin sisäinen turvallisuus kuin ulkoinen turvallisuus. Tässä on kyse siis välineellistetyistä maahantulosta, Venäjän hybridiopeeraatioista, ja sen takia ison toimenpiteen, rajaturvallisuuslain, säätäminen oli välttämätöntä.

Tämän tapahtumakokonaisuuden alku on vuodessa 2023, jolloin alkoi tiettyjä tapahtumia meidän rajanylityspaikoilla tapahtua. Meidän rajanylityspaikkoja suljettiin ja lisätoimenpiteitä tarvittiin, sillä maahantulo maamme itärajoilla jatkui aiemmista rajoituksista huolimatta ja itse asiassa vain laajentui myös muille rajanylityspaikoille. Hallituksen ja viranomaisten tuolloin 2023 antaman arvion mukaan välineellistetty maahantulo Venäjältä ja sen laajeneminen aiheuttivat vakavan uhan kansalliselle turvallisuudelle ja yleiselle järjestykselle. Rajalain vaateet asemien sulkemiseen siis täyttyivät, ja sisäministeriö tiedotti tuolloin marraskuussa 2023: ”Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten tekemien havaintojen ja saamien tietojen perusteella on selvää, että vieraan valtion viranomaisilla sekä muilla toimijoilla on osuus rajan ylittäneiden henkilöiden Suomeen saapumisen edesauttamisessa. Kyseessä on ilmiö, jonka Venäjän viranomaiset sallivat aiemmasta poiketen. Siihen liittyy myös kansainvälistä rikollisuutta.”

Venäjän hybridiopeeraation aikana maahamme kuljetettiin tuolloin elokuusta lähtien yli 700 kolmannen maan kansalaista ilman viisumia itärajan rajanylityspaikkojen kautta, ja henkilöt hakivat maastamme turvapaikkaa. Katsoin 22.11.2023 sisäministeriön muistion ”Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä tehdyn päätöksen muuttamisesta”, ja tässä muistiossa todetaan minun mielestäni ehkä kaikista olennaisin. Lainausta sisäministeriön muistiosta: ”Poliisin arvion mukaan maahan saapuvien ihmisten mukana Suomeen todennäköisesti saapuu sisäistä turvallisuutta vaarantavia henkilöitä, joista osalla voi olla sotarikostaustaa. Maahan tulevien henkilöiden joukossa Suomeen voi päästä myös rikoksiin syylistyneitä henkilöitä, rikollisjärjestöjen jäseniä ja siviiliksi tekeytyneitä sotilaita. Suuri hakijamäärä mahdollistaa myös erilaisten kansallista turvallisuutta vaarantavien henkilöiden tai joukkojen tarkoituksellisen lähettämisen Suomeen. On todennäköistä, että ilmiö tulee aiheuttamaan yhteiskunnassa turvattomuutta.” Tämä on siis marraskuulta 2023 sisäministeriön muistiosta, jolla näitä toimenpiteitä perusteltiin — vakavaa tekstiä meidän viranomaisilta, joilla on paras tieto siitä, mitä meidän rajalla tapahtui, mutta myös siitä, mitä rajan itäpuolella tapahtui.

Rajaturvallisuuslaki on ollut nyt voimassa tämän määrätyn ajan, ja nyt esitetään sen jatkamista puolellatoista vuotta, eikä tästä lainsäädännöstä ole tullut moitteita. Edustaja Zyskiewicz kuvasi tilannetta, miten meillä muutamat suomalaiset lainoppineet kantelivat tästä meidän turvallisuuden kannalta tärkeästä lainsäädännöstä EU:lle mutta EU ei ryhtynyt niihin toimenpiteisiin, joihin nämä kantelijat olisivat halunneet EU:n ryhtyvän Suomea vastaan. EU:lla ei ollut siis moittimista tästä rajaturvallisuuslaista. Ymmärrystä ja tukea sen sijaan tämä lainsäädäntö on saanut.

Haluan alleviivata, että tämä laki ei ole laitton, mitä vihreät ja vasemmistoliittolaiset edelleen monissa puheenvuoroissa esillä pitävät — tämä laki ei ole laitton. Eilen, kun edustaja Oras Tynkkynen vihreistä oli paikalla, hän puhui paljon laitton-sanasta, mutta tänään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

hän ei ole täällä paikalla. Olisi ollut mielenkiintoista jatkaa sitä keskustelua, sillä tämä laki ei ole laitton. Tämä on lainmukainen laki.

Arvoisa puhemies! Mikä tässä sitten on tärkeintä? Kyllä, meidän itäraja on pysynyt rauhallisena. Totta kai Venäjän viesti on tällä hetkellä se, että raja on turhaan kiinni eikä siellä mitään tapahdu. Tai heidän teatraaliset kiinniottonsa, joista he omassa propagandaviestinnässään välittävät — niillä on tietty viesti, totta kai, he haluavat antaa tietyn kuvan siitä, mitä me teemme, ja siitä, että me teemme sen turhaan tai että me emme jotain noudata. Tämä on osa Venäjän diktaattori Putinin hallinnon propagandaa ja myös hybridihyökkäystä Suomea ja EU:ta vastaan. Mikä on oleellista tässä lainsäädännössä, on se, että tämä välittää viestin, että EU-raja ei ole auki Venäjältä Suomen kautta Eurooppaan, sillä näitä tulijoitahan olisi todella paljon, ja Venäjä niitä lentokonein itärajalle toimitti. Jonon pää on todennäköisesti Bagdadissa ja Mogadishussa. Eivät nämä henkilöt, joita sieltä tänne hybridioperation myötä tuotiin, olleet Venäjällä kaikki, vaan jonon pää on Mogadishussa ja Bagdadissa ja muutamissa muissa paikoissa, ja tämä viesti on hyvä sinne välittää.

Arvoisa puhemies! Kuten puheenvuoroni aloitin: emme ole sodassa, mutta emme elä oikein rauhassakaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

17.19 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta. Rajaturvallisuuslain jatkaminen vuoden 2026 loppuun on välttämätöntä. Meidän tulee huolehtia siitä, että Suomen rajaturvallisuus ei vaarannu missään tilanteessa. Rajaturvallisuuslaki on myös merkki ulospäin siitä, että meitä ei voida painostaa välineellistetyllä maahantulolla. Ennen kaikkea rajaturvallisuuslaissa on kyse siitä, että suomalaisten turvallisuus, kansainvälinen itsemääräämisoikeus sekä viranomaisten kyky tehokkaaseen rajavalvontaan varmistetaan.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristö on edelleen senkaltainen, että rajaturvallisuuslakia on syytä jatkaa. Kiitos hallintovaliokunnan puheenjohtaja edustaja Peltokankaalle esittelystä, ja kiitos sisäministeri Rantaselle tärkeästä työstä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden eteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

17.20 Sanna Antikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan siis edellistä puhettani, jossa kerroin, miksi tämän lain säätäminen on niin tärkeää. Nyt käyn hiukan läpi lain vastustajien väriä väitteitä.

Ensinnäkin toivoisin todella, että vihreät, vasemmistoliitto ja osa demareista lopettaisivat täällä tai mediassa väärän tiedon levittämisen tästä laista. Ensinnäkin on kyse rajalaista tai rajaturvallisuuslaista eikä käännetyksistä.

Toiseksi edustaja Kontula kertoi täällä aiemmin keskustelussa tämän lain olevan laitton ja samaan hengenvetoon puhui muiden epäloogisuuksista. Kerrottakoon Kontulalle, että Suomessa lait säätää Suomen eduskunta. Ne lait, jotka täällä on hyväksytty, ovat lakeja Suomessa ja täten laillisia. Tämä lakikin on jo kertaalleen hyväksytty, joten sen väittäminen laittomaksi on sekä epäloogista että suoranaisesti väärä väite.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Kolmanneksi mitä tulee väitteisiin tämän lain perustuslainvastaisuudesta, ovat nekin epäloogisia ja suoranaisesti väärää tietoa. Perustuslakivaliokunta on jo kahdesti katsonut rajalain olevan tässä säätämisyjärjestyksessä perustuslain mukainen. Perustusvaliokunta tulkitsee perustuslakia, eivät vasemmistoliiton eduskuntaryhmän jäsenet. Toivon todella, että kyseiset henkilöt ja kyseiset puolueet lopettaisivat tämän väärän tiedon levittämisen, nimittäin tämä palvelee vain yhtä henkilöä, eikä hän ole täällä Suomessa.

Arvoisa puhemies! On vakavaa ja huolestuttavaa, että edes kansallista turvallisuutta uhkaavassa tilanteessa vihervasemmisto ei kykene ottamaan vakavasti Suomen turvallisuusviranomaisten varoituksia. Vihreitä on lähinnä kiinnostanut oikeusvaltioperiaate ja asiasta käyty keskustelu, vaikka tähän samaan minun on sanottava, että tämä hallituksen päätöksentekoprosessi on ollut aiemmin ja on nytkin täysin lain ja asetusten sekä vakiintuneen prosessin mukainen. Vasemmistoliittoa kiinnostaa lähinnä vain kansainväliset sopimukset, mutta Suomen ja suomalaisten turvallisuus ei saa edes kunnollista mainintaa.

Aiheen asiantuntijat eli maamme turvallisuusviranomaiset ovat arvioineet Venäjän hybridihyökkäyksen aiheuttavan vakavan uhan Suomen kansalliselle turvallisuudelle. Nämä uhat voivat myös laajentua. Tilanne voi kärjistyä koska tahansa. Rajavartiolaitoksen tietojen ja arvion mukaan Venäjän valtiollisilla toimijoilla ja rikollisorganisaatioilla on edelleen kyky käyttää välineellistettyä maahantuloa valtiollisena vaikuttamisen välineenä, jolla voidaan vakavasti vaarantaa Suomen kansallista turvallisuutta. Tämä rajalaki toimii hätäjarruna, joka mahdollistaa nopean reagoinnin. Ilman sitä Suomi olisi hyvin altis painostukselle. Siten on täysin käsittämätöntä, että vihreät, vasemmistoliitto, osa demareista edelleen asettavat erilaisille tulkinnoille alttiit kansainväliset sopimukset Suomen ja suomalaisten turvallisuuden etusijalle. Jokainen voi itse tosiaan arvioida sitä, ketä tämä palvelee.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan tuoda esille sen, että minun on hyvin vaikea uskoa, että SDP pääministeripuolueena kykenisi viemään tällaista lakia eteenpäin kansallisesta turvallisuudesta piittaamattomien tovereiden vastustuksen takia. Jos edellinen hallituspohja olisi edelleen vallassa, Putinin lähettämiä miehiä lappaisi sisään ja vastaanottokeskuksia pompahtaisi pystyyn kuin sieniä sateella. Raja-alueemme olisi turvatonta ja epävakaata, ja tämä vaikuttaisi myös rajan maakuntien tilanteeseen erittäin voimakkaasti. Rahaa menisi tulijoitten paapomiseen samaan aikaan, kun valtion taloudellinen tilanne on vakava, ja lisäksi tietenkin kansallinen turvallisuus sekä Suomen ja suomalaisten turvallisuus vaarantuisivat. Toivottavasti siis tällä kertaa gallupjohdossa paistattelevat demarit vihdoinkin seisovat rajalain takana yhtenäisinä ja puolueen ja eduskuntaryhmän puheenjohtajat saisivat omat rivinsä kuriin aikana, jolloin isänmaa sitä tarvitsee. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 18/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.